

ELŐFIZETÉS

NYELVEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Reklám sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL.

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, szeptember 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérezik: Czólok és eszközök.

A kínai háború.

A viharok és a napfoltok.

Ipariállítás a miniszter látogatására.

Méreg és ellenméreg.

Világgraszólló papyrus fölfedezés.

Kopácsy Juliska a sahról.

Öngyilkos hadnagy.

Aradiak Londonban.

Az iskola száműzöttjei.

Mese-előadás a színházban.

Tárcza: A jó pásztor. Irta: Vértessy Gyula.

Csarnok: Iványi Ödön. Irta: Lázár Béla.

Czólok és eszközök.

Arad, szeptember 21.

Abban a nagyszabású beszédben, melyet Tisza Kálmán tegnap Nagyváradon mondott, annyi a tanulságos, a meggyőző, hogy azt egy rövid cikkben kellőleg méltatni sem lehet, s bármely oldalról nézzük, mindig új és érdekes részleteket tár elénk.

A monumentális beszéd összbenyomásként párhuzamosan haladó két irányeszmét körül látjuk a részleteket kialakítani: félre nem ismerhető szabotossággal látjuk kitűzve a magyar politika czéljait és logikus következetességgel megjelölve az eszközöket, melyek e czélok elérésére vezetnek.

A két sarkított ugyanis, melyre Tisza Kálmán mint az ő politikájának alapjára hivatkozott, bátran nevezhetjük általában a magyar politika fundamentomainak, t. i. Magyarországnak, mint egységes magyar

államnak konszolidációját és érvényesülését az ország határain belül és azon kívül, másodsor, hogy ezen állam ügyei mindig *szabadelvű irányban* fejlesszenek, és soha meg ne engedtessek, hogy a reakció győzedelmesen haladjon előre.

E kijelentésekről a jeles államférfiu már beszéde elején ugyan azt mondta, hogy — miként egész beszámolója — csak egyéni nézeteit fejezik ki, de kétségtelen, hogy minden szabadelvű magyar hazafinak legbensőbb meggyőződését tolmácsolta velök, melyek közvetlen hatással élnek kebelünkben, és a melyeknek annál kevésbé keressük behatóbb indokolását, mert nélkülök nem is tudunk, nem is remélünk boldogulást.

Ep oly feltétlenül hozzá kell járulnunk azokhoz, melyeket a kitűzött czélok elérése szempontjából szemelött tartandóknak jelzett. A közéletnek itt általa megjelölt irányai röviden úgy foglalhatók egybe, hogy ne engedjük a pártküzdelmet a *nemzet egységének* rovására elfajulni. Távoztassuk el magunktól az *osztály-harcot* és azután épen oly lelkiismeretes hazafisággal tartózkodjunk a *felekezeti béke megbontásától*.

Nagyon igaz, csak hogy — fájdalom — ez nem annak a pártnak szólt, melyhez Tisza beszélt, hanem a tuloldalnak, a hol egyugyanazon zászló két oldalára van írva a néppárti *program* és az *agrárizmus*. Ennek tudatában aposztrofálta az ősz vezér a szabadelvű pártot, hogy „*most vagy soha!*” Lépjen a szabadelvű párt a sorompók közé, felvárterve a hazafiság és

elvhőség érzelmeivel és a meggyőződés bátorságával, mert ha a szabadelvű párt kisebbségben marad, akkor az ország széthúzó és mellékezőket szolgáló párttöredékek zsákmánya lesz, és odajutunk, a hol Ausztria van, hol a belviszály az alkotmány bukásához vezet.

Ez a jóslatszerű intelem adja meg a nagyváradi beszédnek szinte megdöbbentő fontosságát. Bár mily odaadó hűséggel szolgáljuk is a szabadelvűség zászlaját, bármily lelkes büszkeséggel valljuk elveinket, elszomorító, sőt lesújtó ránk nézve azt tudunk, hogy ha a küszöbön levő választásokon elvesztjük a csatát, akkor elveszett Magyarország alkotmánya és *magyarsága*. Ez így van, tudtuk, éreztük magunk is, de hogy most a vezér megfontolt szavaiból tűnik oly éles világításban élénk, minden önbizalmunk és győzelmi kilátásaink mellett is szinte kétségbeesünk hazánk sorsa fölött, melynek fenállása egyetlen párt többségéhez van kötve saját polgárainak önzése és hazafiatlansága miatt.

Menjenek bele, ugymond Tisza Kálmán, hazánk szabadelvű polgárai teljes lelkesedéssel és buzgalommal a küzdelembe, de hogy ezt tehessék, szükségesnek tartja, miszerint „a szabadelvű párt vezetősége, tehát a *kormány is*, megnyugtatót adjon a párt tagjainak és az országnak abban, hogy ha valaki buzgó lelkesedéssel belemegy a küzdelembe, az *ellenzék által ellene támasztott gyanúsításokkal, megtámadásokkal szemben elejtetni nem fog.*”

Ezeknek a szavaknak jelentőségét nem

TÁRCZA.

A jó pásztor.

Irta: Vértessy Gyula.

Az öreg Kóros, huszárlábu, togyogós, piros arcu vén paraszt, valamikor a mi vinczellérünk volt.

Valamikor régen, mikor még a pásztói hegyek ontották a bort, a tüzes, aranyzinű bort, amely talán még az elvesztett ifjúságot is vissza tudta volna az erebbe kergetni.

De ez rég volt! Ma már a fehér, meszes hegyek olyanok a vén Mátra lábainál, mintha odaszórt tar koponyák lennének.

A laposabb részeken még csak ültetgetnek egy kis tengerit meg babot a sovány, kavicsos földbe, de a magasabb részek teljesen hasznavehetetlenek. Próbálták beültetni amerikai vesszővel, de az kiégett a meszes talajban. Így azután lemondtak róla, hogy még egyszer szürni lehessen tüzes, aranyzinű bort a Rózsahegyről, Középmátról, meg a Mapláról. Es az öreg Kóros is örökre kikopott a vinczellérségből.

Hanem azért tovább is tartotta a barátságát a familiával. Mindenes lett a házuknál. Udvaros, kocsis, inas, meg nekem lovagló mestermesterem, szóval igazi mindenes, minden egy személyben.

S hűségesen nálunk is maradt, amíg csak volt szükség reá. Mikor aztán a fehér oszlopos, széles tornáczu udvarházban nem volt több szükség se fuvarosra, se kocsisra, se inasra, hát akkor a legrosszabbul javadalmazott államhivatalra adta vén fejét.

Csösz lett a zagyvai réteken. Biz az nem volt valami fényes sor! Meg is látszott az öregben a szomorú állapot. Mert mikor akkoriban találkoztam vele, nagyon siralmas volt a kiállítása.

Nemcsak a lajbija, de még az inge is folt hátán folt volt, csizma helyett pedig vászonbocskor lötyögött a lábán. Ez esett legjobban zokon a vén huszárnak.

— Sohse hittem volna, nagyságos urficskám, hogy ide jussak!

(Ugy gondolom, hogy ha miniszter lennék is, az öreg Kóros akkor is csak urfizna.)

— Ez a legnagyobb szégyenem, lelkem urficskám, hogy huszár létemre bocskort kell hordanom. Ezt is meg kellett érnem! Hej, ha most látna az őbester ur Lik István herceg ur ő kegyelmessége! Engem, a legnagyobb huszárt! Akkor dicsért meg, mikor a császár előtt atakiroztunk, aki áldója van! Osztt itt a vége! Bocskor! Nem ér ez a világ a becsületes embernek egy batkát se! Az is hunczut, aki becsülettel öszül meg. Jó, hogy nem érte meg ezt a czudar világot az öreg tekintetes ur! Jó volt hozzá az Atyauristen, hogy akkor vette magá-

hoz, mikor már itt lent nem volt semmi keresni valója. A Csepegő-be is beütött a filokszéria, hogy az Isten akárhová tegye a toprongyos férgit, leszüreteltük az utolsó termést, alig adott már egy-két akót, és mire elfogyott ez a kis borocska, akkorára kialudt a tekintetes ur mécsese is! Minek ült volna tovább! Legalább nem látta, hogy ültött bele a nyavalya az egész világba. És azt sem, hogy meggy itt tönkre minden becsületes ember.

— De hát nézzen valami jobb kereset után, hiszen még munkabíró ember lenne, hát minek csönködik?

— Mert nem kapok más munkát! Sokan vagyunk, urfi, oszt' kevés kenyeret ad a jó isten! Ha kevesebben volnánk, jobban megelhetnénk. Az egymás szájából lessük a falatot. Persze az urak odafent ezt nem tudják. Azt hiszik, hogy csupa tejfel minden! Pedig fenét az! Még csak tej se, nem hogy tejfel! Csak legalább lopni tudnék, legalább becsuknának; ott se lehetne rosszabb sorsom.

— Majd megsegíti az isten!

— Meg ám az ördög — mormogta a vén paraszt elkeseredetten szortyogatva kurta szaru, bagós pipáját.

Aztán úgy esett, hogy csakugyan az ördög segítette meg...

Most az ősz végén, hogy odahaza jártam megint a pátriában (nem is tudom mi vezatta az embert ahhoz a földhöz, melyből már

lehet félreismerni és elmagyarázni. A győzelmes obstrukció néhány tagja borsut forralt és a sötétebb árnyalatu sajtó által proskribálta azokat a szabadelvű pártbereket, kik a szabadelvűség mellett magukat exponálták. A hajsza még most sem szűnt meg, időnként egész vehemenciával ki-kitör, és naponkint tanulni vagyunk annak, hogy ama gyanus árnyalatu sajtó a szabadelvűség nevében szabadelvű hazafiaknak üldözését követeli csak azért, mert igazán szabadelvűek voltak s hívek a zászlajukhoz.

Időszerű volt tehát nagyon is Tiszának intelme a kormányhoz, hogy egyszer mindenkorra véget vessen azon látszatnak, mintha itten a multban tanusított párthűségért tömeges kivégzések állának küszöbön és pedig ez épen akkor, midőn ugyancsak a szabadelvű kormány elvárja a párt minden tagjától, hogy a liberalizmus győzelméért bátran, sőt elszántan sikra szálljon.

A ki a ezért akarja, annak akarnia kell az eszközöket is; mindkét irányban a leghelyesebb utbaigazításokat most adta meg Tisza Kálmán a nagyváradi beszédében. Kövessük azokat szabadelvű polgárok, kövesse azokat a kormány is, és akkor a győzelem, melytől hazánknak jóléte függ, nem fog elmaradni.

Az iskola száműzöttjei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 21.

A fővárosi tanács újra hallatja a szavát. Sok jó ritkán kerül ki ebből a bölcs testületből. Ujra szerencsétlen balkezdek kontárkodának bele a városi ügyek igazgatásába. Most a legujabb hőstett az, hogy a főváros tanácsa nem riad vissza annak a felelősségnek az elvállalásától, hogy száz és száz gyereket megfosztanak az iskoláztatástól azért, mert szüleik képtelenek előteremteni értük a leckepezést.

Ezek közül a gyerekek közül fejlődik ki pedig esetleg majd az az új magisztrátus, amely jóvá tudná tenni azt a sok baklövést, amit a mai elkövet. Többek közt ezt a gyászos intézkedést is, amiben az van mondva, hogy Budapest olyan nyomorultul szegény, hogy nem

képes az iskolába befogadni azt a néhány gyereket, akinek nem adott tandíjmentességet a tanács, mert azt hitte, hogy tud fizetni, s akiről ime mégis kisült, hogy nem képes kifizetni az iskolapénzt.

A tanács gyakran alatta mozog annak a színvonalnak, ami egy ilyen nagy város adminisztrálásához szükséges; de hogy ilyen vakon embertelenek legyenek, hogy be ne lássák azt az iszonyu erkölcsi kárt, ami az összesre háramlik abból, ha maga a főváros mint erkölcsi testület szolgáltatja ki a gyermekeket az iskolakerülésnek, azt mégse hinné az ember, hogyha előtte nem feküdnék a bizonyíték, a tanács határozata.

Két esztendővel ezelőtt kimondta a tanács, hogy a gyerekeket nem lehet kidobni az iskolából csak azért, mert nem tud fizetni. Azóta azonban azt vették észre, hogy a leckepezésnek végrehajtással való behajtása nem mindig sikerül. Vannak olyanok is, akik nem tandíjmentesek, mert úgy hangzik róluk az információ, hogy nem eléggé szegények — és mégse tudnak fizetni. Tehát a tanács kimondta, hogy felfüggeszti két esztendővel ezelőtt hozott határozatát s aki nem tud fizetni, azelőtt bezárja az iskola kapuját.

Nem is lehet ezek felett tárgyilagos nyugalommal bírálatot mondani. Csak az a hír enyhíti az esetet, hogy a tanügyi osztály a jobbik eszével aligba utját nem állja e határozat végrehajtásának.

TÁVIRATOK.

Szell Kálmán a királynál.

Bécs, szept. 21. (Saj. tud. távirata.)
A király ma Szell Kálmánt külön kihallgatáson fogadta.

Katonai előléptetések.

Bécs, szeptember 21. (Saj. tud. táv.)
Az idei novemberi katonai előléptetés nagy arányúnak ígérkezik, körülbelül 8—10 altábornagy és 20—25 vezérőrnagyot nevez ki a legfelsőbb hadur.

Nacsevicss lemondott.

Belgrád, szeptember 21. (Saját tud.)
A bolgár kereskedelmi miniszter lemondását a bolgár fejedelem elfogadta.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 21.

A nagyhatalmak együttes fellépését, különösen a német körlevélben kifejezett határozott elégtételkérést Kinában — úgy látszik — előre megsejtették. A mai táviratok ugyanis arról beszélnek, hogy a kínai kormány minden lehetőt el akar követni arra nézve, hogy a boxerek által megsértett nemzetközi jogrend ismét helyreálljon és hogy a megsértett hatalmak kiengeszteltessenek. Előre látható volt, hogy az európai nagyhatalmak egyesült közbelépése Kinára nézve annyit jelentene, mint ennek feldarabolása és a földabroszról való eltüntetés. Míg a német körlevél tartalma Kinába eljut, addig az elégtételadás valószínűleg kezdetét vette és nincs kizárva, hogy *Waldersee* tábornok már csak annyiban fog megbízatásában eljárni, hogy hazáját a teljes satisfactióról fogja táviratilag értesíteni.

Sürgőnyeink a következők:

Trón a békéért.

Peking, szeptember 21.

Csing herceg kijelentette, hogy a császárnő a békét óhajtja és ezért kész volna a trónjáról lemondani.

London, szeptember 21.

Mint a Times jelenti Honkongból, a kantoni alkirály minden lehetőt megtett, hogy tartományában fenntartsa a rendet. Ugyanaz a lap jelenti Pekingből 17-éről: Egy amerikaiakból álló csapatosztály a keresztények védelmére Samihienbe, Pekingtől északkeletre 25 mérföldnyire indult. A japánok megszállták a Fenghai mellett fekvő Hungcsun vasuti állomást és az angolokkal együttesen azonnal hozzá fognak a vasuti vonal helyreállításához. A mint várták, az orosz követ csakugyan bizonytalan időre elhalasztotta elutazását.

A boxerek kiirtása.

London, szeptember 21.

A londoni kínai követ Kinából táviratot kapott, a melyben jelentik, hogy ott egy császári ediktumot bocsátottak ki, mely elrendeli a boxerek kiirtását. A távirat továbbá jelenti, hogy a paotingfui és csingfui idegen missziókat, a melyek mellé csillii helyettes alkirály rendeletére kísérő katonaságot rendeltek, átadták a szövetséges csapatok parancsnokának Csancsingtienben és Lukongiarban.

egy talpalatnyi sem az övé) nagy elcsodálkozásomra az öreg Kóróst egészen más formának találtam, mint aminő volt utolsó találkozásunkor.

Alig ismertem rá. Szinte megfiatalodott. Rendes, új ruha volt rajta, az arcza megborotváltva, deres bajusza kaczkiasan kipeverde s a csizmája úgy fénylett, ragyogott, hogy huszár korában is büszke lehetett volna rá.

— No csak hogy ilyen jó módban látom! — mondtam neki, igazán örvendő, hogy reá nézve ilyen előnyösen változtak meg az állapotok.

— Hála istennek, csak meg vagyok valahogy! A jó isten belesegített egy kis hivatalba.

— Micsoda hivatalba?

— Hát instálom gyerekeket tartok, oszt abból élek. Én is jót teszek velük, meg ők is jót tesznek velem. Néha elgondolom, hogy hova is lennének az istenadta árvák, ha én nem fognam a pártjukat.

— Miféle árváknak?

— Hát mindenfélének, akiket hozzánk adnak.

— Magukhoz?

— Hozzánk hát! a két menyemmel együtt lakunk, oszt, mi látjuk el mindennel a kis ártatlanokat. Némelyikhez, amelyik még nem bír enni, szoptatós dajkát is járattunk. Jól ügyelünk mi reájuk, olyan jó dolguk az édes anyjuknál se volt nekik.

— No hallja, Kórós, azt se hittem volna, hogy magából még dajka lesz.

— Nem is lett instálom! Csak az ellenségeim meg az irigyeim bántanak mindig a dajkálkodásomért. Még azt is mondták, hogy feljelentenek. Szeretném én azt látni. Miért jelenthetnének fel? Hogy kis gyerekeket tartok, nevelek, ápolok! Hogy pénzt is kapok érte! Hát hiszen a magaméból nem tudnék nekik egy falatot se adni. Muszáj, hogy fizessenek értök. Ingyen nem etethetem más gyerekeit! A számár jebuzeus! Még hogy feljelt! Azt szeretném én látni, hogy a jószágomért még fel is jelentsenek!

— És sok gyereke van?

— Van vagy husz. Csupa gyönyörűség látni a kis porontyokat. — Akárcsak méhkasba mennék be, mikor hazamegyek. — Ugy zümmögnek, úgy hangoskodnak a kis ártatlanok! Csak az a szomorú, mikor elvesz közülök egy-egy.

— Há el szokott veszni?

— Az isten egyiket-másikat magához veszi. A melyiket neki tetszik. Az ellen azután hiába csinálna akárki akármit. A minap is biz' Isten a falat is kifordult a számból, mikor a Pistika beadta a kulcsot, Gyönyörű gyermekecske volt.

Valami híres, nagy dáma a mamája; aszongyák, hogy énekel, olyan komédiásnéféle, oszt' rengeteg pénzt kap érte. Egyszer volt is kint megnézni Pistikát. Egy vékony lá-

bu is volt vele. Grófnak szölitotta. Az apja lehetett a gyerekeknek. De csak olyan apja, a kiről nem szabad tudni a világnak. Valamint-hogy arról se volt szabad tudni, hogy ki a Pistike mamája. En nem is vagyok ispión! En nem árultam még el soha senkit! Biznak is bennem! Nem dicsekvésből mondom az urfinak, de olyan kisasszonyokkal volt már dolgom, hogy no! Oszt még se szóltam ám! Inkább kivághatják a nyelvemet, minthogy én eláruljak valakit. Tudom én mi a becsület. Mondták is már sokszor, ugy a hátam megett:

— Ez a vén paraszt becsületesnek látszik!

— No hát, az is vagyok, nemcsak annak látnak. Igaz az, a Pistikáról akartam szót ejteni.

Az eszemadta olyan egészséges volt, mint a makk, mikor idehozták. Fogadtam neki szoptatós dajkát is. Telt a pénzből, a mit fizettek érte. Napról-napra gömbölyűbb lett. Csupa gyönyörűség volt. Azután, hogy kijöttek, meglátogatni, ugy látszott, hogy nem nagyon szerették se a szép kisasszony, se a gróf, a lellem kis gyereket — mert alig néztek rá. Mindössze azt mondták, hogy a gyerek már elég erős, el lehet választani, adjak neki enni. Adtam én annak azután annyit, a mennyi csak belefért, de hiába! Nem használt neki se a tej, se a kása, se a kenyér.

Sajnálom a kis porontyot, de hát majd csak kerül helyébe másik.

Megmentett hittérítők.

London, szeptember 21.

A Reuter-ügynökség jelenti: Egy hivatalos távirat, mely jelentést tesz *Tillie* városnak a Tiencinből kiküldött haderő által e hó 10-én történt elpusztításáról, közli, hogy a szomszédos nagy várost, Csinghait avval a feltétellel megkímélték, hogy egy hittérítőt, négy nőt és gyermeket, a kik Heinsonshamban elrejtöztek, sértetlenül Tiencinbe visznek.

Li-Hung-Csang köszönete.

Washington, szeptember 21.

Reney tengernagy jelenti Takuból e hó 19-éről, hogy ő hivatalos látogatást tett Li-Hung-Csangnál. Ez e hó 18-án egy kereskedelmi gőzösön megérkezett és haladéktalanul tovább fog utazni Pekingbe. *Li-Hung-Csang* köszönetet mondott az Egyesült-Államoknak azért a figyelemért, a melyben részesítették.

A vérengző oroszok.

London, szeptember 21.

A Standard jelentése szerint az oroszok Mandzsuriában rettentően öldökölték a kínaiakat. *A folyamba löktek, leszurtak, agyonlőttek közülök mintegy tizenkétezeret.*

Iparkiállítás**a miniszter látogatására.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 21.

Október 2-ára, mikor *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter városunk vendége lesz, a napnak ugyszólván minden órájára más-más program-pontot állapít meg a rendezőbizottság, miután az egy nap alatt Aradnak egész életéről, de főképen ipari helyzetéről tájékozódást akar szerezni a miniszter.

Hegedüs reggel érkezik Temesvárról. A délelőtti folyamán a kereskedelmi és iparkamara székházában *küldöttségeket fogad*. Ezután megtekinti a *fa- és fémpár-iskolát*, majd sorra veszi az *ipartelepeket* és *gyárakat*. Mielőtt az este, tiszteletére rendezendő *banketten* résztvenne, megnézi az *iparkiállítást*, melyet a látogatás alkalmából rögtönöznek az ipartestület épületében.

Ez a kiállítás érdekes részlete lesz a programnak. A város iparosai bizonyára felhasználják az alkalmat, hogy a miniszternek bemu-

— Mindig kerül?

— Hát csak akad mindig. Néha annyi van hogy alig férünk.

— Es hogy jutott magának az eszébe ez az egész dolog?

— Ugy, hogy egyszer csak egy szép napon eljött ide egy pesti ur és a községhezán kihirdették, hogy ki akarna egy kis gyereket magához vállalni. En felküldtem a menyemet, hogy hozza hozzánk a gyereket, ha adják. Szívesen adták. Így vettük oda az első kis porontyot. Ugy neki gömbölyödött egy hónap alatt, mint valami gummilapda. Azt hittem, hogy megőrül majd neki az az ur, ha meglátja. Hát uramfia, még összeszidott, hogy nem malacz az, akit zsirra kell hizlalni. Tartsuk csak kenyéren meg gombócson, azon, amit mi eszünk, ugys olyan senki fia, akit nem szükséges elkényeztetni. Se apja, se anyja, hát mit hizlalom! Nohát én azután nem is sokat törődtem vele. Ha senki se törődik, mit törődjem én. Mikor megbetegedett a gyerek és irattam az urnak, hogy jöjjön ki megnézni: azt írta, hogy hagyjak neki békét, ne firkáltassak ilyen haszontalansággért; ha meghal a gyerek, majd küld pénzt a temetésre. Küldött is. Uri ember volt. Még meg is ajándékozott egy-két forinttal. S azóta csak úgy dül ide a gyerek. Ő küldözgeti. Aldja meg érte az én istenem. Neki köszönhetem öreg napjaimra ezt a kis jómodot.

tassák, milyen nivón áll a helyi ipar. Természetesen, a kiállításra nem lehet olyan mértéket alkalmazni, mintha annak előkészítésére meg lett volna a kellő idő, mint például a legutóbbi karácsonyi kiállításnál.

A kiállítás bizottsága az aradi ipartestület kebelébe tartozó iparosokat a következőkben hívja fel a kiállításra való részvételre:

Ő nagyméltósága *Hegedüs* Sándor ipar-és kereskedelemügyi miniszter ur az aradi ipari viszonyok tanulmányozása végett f. évi október hó 2-án városunkba érkezik. Hogy iparunk fejlettségét minél közvetlenebbül bemutathassuk, testületi épületünkben *ugyane napon rögtönzött kiállítást rendezünk*. Az ezen kiállításra való részvételre kérjük fel összes iparos társainkat tartozzanak azok bármelyik szakmába. A kiállítani szándékozók szíveskedjenek bejelentéseiket f. hó 24-én délután 4 óráig az ipartestület titkári hivatalában eszközölni. A kiállításban résztvenni csakis Aradon és aradi iparosok által készített iparcikkkel lehet. Tisztelettel

A kiállítási bizottság; *Nikolits* Péter elnök, *Czeiler* István, *Reinhart* Gyula, *Solymos* József, *Panker* Viktor, *I. Tóth* Lajos, *Sebessy* Ferencz tagok, *Kiss* Ferencz jegyző.

Világraszóló papyrus fölfedezés.

(Krisztus gyötrelmei a getsemani kertben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 21.

A papyrusok óriási kincsesházából derítették ki a világ történetbuvárjai az ősrégi kor homályos történetét. Egyiptom története örök titok maradt volna eme maradványok nélkül. Az egyiptomiak vallása, története nyitott könyv lett előttünk és az egyes emlékek hieroglifjei megvannak fejtve és a történeti emlékek, amennyiben nem kőbe lettek vésve, a jellemzetes papyrus tekercsben mesélnek, regélnek a homályos ókor eseményeiről.

A papyrusok között találunk ősrégi, évezredes meséket, minő *Anepu* és *Batau* meséje, első részében *József* történetének változata; találunk levélalakban előadott erkölcsstani szemléldéseket; bölcs *Salamonra* emlékeztető mondasokat. Meglepő tudományos értekezéseket u. m. egy mennyiségtant a *Hikszosz* királyok idejéből, egy teljes orvostani kézikönyvet és egy könyvet, mely az egyiptomiak bűvészetének sommáját tartalmazza.

Es így papyrusok és előzőleg a hieroglifek megfejtése lassanként fényes világot vetnek nem csupán Egyiptom politikai történetére, hanem a nép etnológiájára, magánéletére és családi viszonyaira. Ez utóbbiakról beszél egy szerelmes levél, mely a *Papyrus Rajnerek* között van még. A *Papyrus Rajner* gyűjtemény felülmulva a gyűjteményeket, a híres londoni és párisi gyűjteményeket sem véve ki. Ezt a gyűjteményt, mely a Krisztus előtti 14. századból egészen a Krisztus utáni 14. századig terjed, *El-Fajun* mellett találták az arabok. Tőlük egy *Graf* nevezetű híres egyiptológus vette meg, kinek révén a gyűjtemény vétel útján *Rajner* főherczeg kezébe került, és jelenleg Bécsben őrizik.

De a papyrusok eddigi gyűjteményeit is értékben felülmulja az a felfedezés, melyet *Strassburgban* három egyetemi tanár tett.

Távirati uton értesülünk ma a felfedezésről, mely világszerte óriási feltűnést kelt és a tudományos, valamint theologiai körökben rendkívüli szenzáció számba megy.

A három strassburgi egyetemi tanár ugyanis két kötet papyrust fedezett föl, mely a *Szent Hyppolit* és *szent Epifaneusz által említett ötödik evangelium két töredékét tartalmazza*.

A papyrusban leírva találták *Krisztus gyötrelmei a getsemani kertben*.

Az egyházirodalom, a bibliai kor egyik ragyogó korszakának élénkebb megvilágítását találja e papyrus tekercsben, mely tartalmánál fogva tehát az eddigi tekercsek legkiválóbbját képezi.

Öngyilkos hadnagy.

(Az aradi vár halottja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 21.

Az aradi vár kazamátáinak csöndjét ma hajnalban egy szolgálati fegyver dörrenése zavarta meg. Egy fiatal, alig huszonhárom éves hadnagy irányította szívének a *Mannlicher* hideg csövét és a kiröppenő golyó megváltotta az önmagával meghasonlott embert minden szenvedéstől.

Nagelholz Vilmos, az aradi 33. gyalogezred 14-ik századának fiatal, rokonszenves megjelenésű hadnagya oltotta ki ma hajnalban ifju életét. Századának irodájában követte el az öngyilkosságot. A század legénysége még nyugodtan aludt és senki sem sejtette, hogy a mellékszobában a hadnagy ur öngyilkosságot készül elkövetni. Csak amikor a szolgálati fegyver eldőrdült, akkor riadt fel a legénység. A látvány, mely eléjük tárult, hátborzongató volt: ott fetrengett az élettől duzzadó, piros arczu hadnagy, átlőtt szível. És mire az előhívott főtörzsorvos megjelent, a szerencsétlen ifju örökre lehunyta szemeit.

Tegnap este tisztársaival vig hangulatban vacsorázott *Nagelholz* a *Kass-féle* vendéglőben. Kedélyesen beszélgetve ültek együtt a tiszték, nem is sejtve, hogy van közöttük egy, ki már az étellel leszámolt. Vacsora után még sokáig maradtak együtt. Éjfél már elmúlt, mikor a társaság oszladozni kezdett. Egyrészők átment a közelben lévő, *Pölzl* Miksa tulajdonát képező kávéházba és ide tartott *Nagelholz* is. Fél kettő lehetett, mikor a tiszték hazamentek. *Nagelholz* egyik tisztársával azonban ott maradt még a kávéházban. A pinczértől tollat, tintát és levélpapírost kért és több levelet írt. Tisztársára előtt ez nem tűnt föl, mert itt is oly nyugodtan viselkedett, hogy nem gyanakodhattak semmire.

Két óra már elmúlt, mikor elbucszva tisztársától, kocsiba ült és behajtatott a várba. A kocsí a 14-ik század rajonja előtt állt meg. *Nagelholz* kiszállt és két levelet adott át a kocsisnak, melyek egyike azon tisztársának szolt, kivel a kávéházban utoljára együtt volt, a másik egy nőnek volt czimezve.

A század irodájának ajtaja előtt *Klein* Antal napos káplár leadta a jelentést, mire *Nagelholz* három levelet adott át a katonának, ezzel a megbizással, hogy az egyiket *Pechtol* kadétnak, a másikat *Walther* százados garnzonsinspekziósának, a harmadikat pedig *Csobán* kaszárnyainspekziós hadnagynak kézbesítse. Mikor a baka eltávozott, *Nagelholz* betéve az iroda ajtaját, munkához látott.

Az iroda kis helyiségét egy spanyol fal osztja kétfelé. A nagyobbik rész az iroda, míg a kisebbikben egy tábori ágy van fölállítva. Az ágy fölött *Mannlicher* fegyver és egyéb katonai felszerelés lóg. Az ágytól balra lelakolt ajtó van, mely a század raktárába vezet.

A hadnagy lámpát gyújtott, leemelte a szögről a fegyvert, megtöltötte és egy kenyérszakot kötve a raktár ajtó kilincséhez, annak másik végét a fegyver kakasához erősítette. Amig e hosszadalmas munkával elkészült, már megérkezett kocsin a levél útján értesített tisztársra, a kaszárnya inspekziós, és az említett nő. Majdnem egyszerre érték oda a század rajonja elé. És ebben a perczen fegyver

dördülés hangzott el és mire a tisztek berohantak az irodába, már ott feküdt vértől elborítottan, átlótt szívével a kis hadnagy. A golyó szívéen keresztül haladva, a hátgerinczet is összeroncította és keresztül ütve a vékony spanyolfalat, az iroda padlózatában akadt meg. A nyomban előhívott orvos már csak a beállott halált konstatálhatta.

A hír villámgyorsan terjedt el a várban és a kora reggeli órákban már a városban is tudtak róla. Századjának bakái könyes szemekkel nézték kisenvedett főlebbvalójukat.

Az öngyilkosság okát illetőleg számos verzió kering. Pénzügyi kalamitásokat, anyagi zavart, szerelmet vegyesen említettek fel okul, de mégis a legtöbb hitelt az utóbbi talált.

Nágelholz négy évvel ezelőtt került ki a libaui kadétiskolából, hol jó eredménnyel tette le a tiszti vizsgát. 1877-ben született Bécsben. Atyja nyugalmazott kapitány. A kadétiskolából mindjárt Aradra került, hol eleinte az ötödik századnál volt beosztva, mint kadét. A múlt májusban léptették elő hadnagygyá. Érdekes körülmény, hogy kadéttársai közül, kikkel itt szorosabb baráti viszonyban volt, az egyik adósságai miatt megszökött, a másikat csak nemrégiben lefokozták. Társai közül neki, mint harmadiknak a gyilkos golyó maradt.

Az öngyilkossá lett hadnagnak temetése holnap, szombaton, délután négy órakor lesz nagy katonai pompával a várbeli halottas kamrából.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

* **Schratt Katalin** megy. Ujabban megerősítik a napokban közölt híreinket, mely *Schratt Katalin* a *Burg-színház*ból való távozásáról szolt. A művész nemcsak a Burgtól válik, hanem végleg elhagyja a császárvárost. Jelenleg *Interlakenben* tartózkodik és a telet a francia Schweizban tölti el, hol állandóan fog lakni a jövőben.

* **Öngyilkos zeneköltő.** *Nápolyból* sürgönyzik, hogy *Capponi Francesco* zeneköltő második emeleti lakásának ablakából az utcára ugrott és szörnyet halt. A szerencsétlen ember hatvan éves volt.

Mese-előadás a színházban.

— Pósa Lajos, Rákosi Viktor, Gauss Viktor Aradon. —
Arad, szeptember 21.

Holnap, szombaton jön el a gyermekek számára az az örömnep, mikor az ő számukra megnyitják a nyári színházat, hogy ott az éretük lejött fővárosi költők, írók meséiben gyönyörködhesenek. Pósa Lajos a gyermekek kedves mesemondója már ma este 7 órakor megérkezett Gauss Viktorral, holnap délelben pedig megjön Rákosi Viktor is.

Az előadások, melyek a gyermekek ének és szavalati számaival változatosságot nyújtanak, felnőttek számára is kiváló élvezetet nyújtanak.

Az előadásokra, melyek kezdetét délután 3 órára tűzték ki, kétféle jegyet bocsátottak ki. A tanuló ifjúság és gyermekek számára 40 fillérért, a felnőttek részére 2 koronáért kaphatók ülőhelyek. Ez utóbbiak ifj. Klein Mór könyvkereskedésében válthatók. A tiszta jövődelmet a tanítók segélyalapja javára fordítják.

A kibocsátott műsor a következő:

1. *Pósa Lajos üdvözlése.* Harminczhat kis leány felvonulása; üdvözlő beszédet mond ezek élén Püspöki Gyula.
2. *„Volt egyszer egy baba.”* Irtá Pósa Lajos; szavalja Decsy Lenke.
3. *Tavaszi dal,* Pósa Lajostól; zenésítette Tihanyi. Éneklő a polgári leányiskola énekkara Szabóné Láng Bertá vezetésével.
4. *Harang virág,* Pósa Lajostól; szavalja Kiss Erzsébet.

5. *Pósa Lajos* mesél.
6. *Nyisd ki anyám a virágos ablakot . . .* Pósa Lajostól; zenésítette Dankó Pista; előadja a polgári fiúiskola Mádai Mátyás tanár vezetésével.
7. *Rákosi Viktor* (Sipulusz) mesél.
8. *Gauss Viktor* mesél.
9. *A haza,* Pósa Lajostól; szavalja nyolcz kis leány.
10. *„Hymnusz”* éneklő 1500 gyermek.

A fővárosi írók tiszteletére az aradi tanítók, tanítók és hírlapírók a „Vas” szálló éttermében társas összejövetelt rendeznek. (Étkezés étlap szerint.) Az estélyre a közönséget ezuton hívja meg a rendezőség.

Aradiak Londonban.

— Hogyan lett Neustädtlből Newton? —

Arad, szeptember 21.

A párisi világiállítás megtekintése volt egy aradi ügyvédnek célja. El is ment oda és 14 napon át gyönyörködött a világtárlat nagyszerűségeiben. De úgy van, ha idegen földön jár az ember, hogy végtelenül csábítólag hatnak az emberre a közelben lévő nagyobb városok, természeti szépségek és ha már itt van — így gondolkodik a legtöbb — nem sajnálja az egy pár órai utazást, hogy bővitse ismereteit és uti benyomásait.

Igy járt a mi fiskálisunk is. Párisból csak egy ugrás Ostende, hadd nézzük meg hát ezt a világtárlatot. Ott is volt. Már most nagy plakátok hívogatják az embert Londonba. Nincs már nagyon messze onnan, az utazás kényelmes és valóban mesés olcsó — nosza rajta, induljunk hát Londonba. Így került a mi ösmerősünk Londonba. A hatalmas város szörnyen imponált neki és nyomban neki indult, kezében a Baedekerrel, hogy megnézzék nagyjában legalább a főbb nevezetességeket.

Mielőtt elindult volna, a szállodával szemben megpillantott egy gyümölcskereskedést és a szép gyümölcs, no meg a fiatal és csinos gyümölcsárúsítónő rávitte, hogy ott néhány különleges déli gyümölcsöt vegyen. Az angol nyelvet persze fiskálisunk nem értette és azért megpróbálta a német nyelvvél megértetni magát.

A csinos hölgy megértette őt és szép német nyelven válaszolt. Jól esett a hölgynek is, hogy németül beszélhetett, mert — ugymond — évek óta nem beszélt senkivel németül. Az ügyvéd kiválasztotta a gyümölcsöt, kifizette és már tavozni akart, midőn a gyümölcsárúsítónő így szolt hozzá németül:

— Bocsánatot kérek uram, ha szabad kérdeznem, hová való ön?

— Jaj asszonyom — felelt a fiskális — hiába mondanám Önnek, úgy sem tudná, hol van az. Én nagyon messziről való vagyok, — Magyarországból!

Erre a gyümölcsárúsítónő felugrik székről, megragadja ügyvédünk kezét és most már így szolt hozzá a legtisztább magyar nyelven:

— Ön magyar? Oh édes, jó uram — ne menjen el, maradjon itt — és eközben könyök tódultak a szemébe, nem tudott tovább beszélni csak sirt, sirt, mint egy gyermek.

És midőn megtudta, hogy a fiskálisunk aradi, és midőn kitudódott, hogy ő ösmeri a nő egész családját, annak minden egyes tagját — a szegény fiatal menyecske nem tudott hová lenni a boldogságtól. A nem várt öröm első behatása csillapultával a nő röviden elmondta meghatározó élettörténetét:

— Tehát a csabai *Bietternek* vagyok a nevelő leánya — mondá a gyümölcsárúsítónő — Aradon nevelkedtem. Ott megösmékedtem egy *Neustädtl* József nevű fiatal emberrel, kinek ro-

konsága most is Aradon van, egy komoly, derek férfivel, kinek nemsokára felesége lettem. Férjem az aradi gymnasiumba járt és már akkor kitünt nyelvtudományával. Saját szorgalmából megtanult francziául, angolul, olaszul. Csabán kis üzletünk volt, de férjem nem tudott belétörödni a kis városi életbe, nyelvösmeretével azt hitte, hogy külföldön jobban fog érvényesülni és kis megtakarított pénzünkkel *Amerikába* mentünk.

Amerikában jól ment dolgunk, de férjem még tovább ment. Egy japáni kereskedővel ösmékedett meg és ez birta reá, hogy menjen *Yokohamába*, ott kereskedjék európai cikkekkel. A jövedelemből pedig vásároljon japáni cikkekkel és ezekkel Londonban vagyont fog szerezni. Hiába volt minden ellenvetésem, a jövő tavasszal már Yokohamában laktunk. Az üzlet elég jól ment és a jövedelmünk legnagyobb részét japáni diszmuárunkba fektettük. Két év után hajóra szálltunk és gazdag raktárunkkal Londonba hajóztunk.

A hosszú tengeri uton azonban egyszerre csak azon vettük észre magunkat, hogy koldusok vagyunk. Rettenetes vihar keletkezett utazásunk nyolczadik napján. Cikkekünk széjjeltörttek, elpusztultak és mikorára a fellegek másnap eloszlottak és a nap újra kisütött, koldusok voltunk.

Igy kerültünk Londonba és most előlről kezdtük. Én gyümölcsessel kereskedem, férjem pedig a *Towerben* idegen-vezető. Nevet is cseréltünk, most *Newton* a nevünk.

Fiskálisunkat nagyon meghatotta ez az eset és még sokáig csevegett a véletlenül felfedezett földivel. És mikor elbucszott tőlük, a *Newton* pár könyvek között küldött néhány szívélyes üdvözlöt Aradra. **Colomanus.**

MULATSÁGOK.

(=) **Ujjonczok estélye.** *Pankotán* az ottani „Fehér Kereszt” vendéglő nagytermében fényes bucsu estélyt rendeztek f. hó 16-án a Pankotáról október elsejével bevonuló ujjonczok. Az estélyen jelen voltak:

Urnök: Eibenschützné, Fried Márkuszné, Özv. Fried Mórné, Grosz Ignáczné, Kisselné, Kesztenbaumné, Morovitz Jakabné, Fürst Sándorné, Reich Adolfné, Stengl Bernátné, Stern Jánosné, Spitzer Márkusné, Schlesinger Károlyné, Wolf Adolfné, Vikol Lipótné, Weinberger Edéné.

Leányok: Eibenschütz Margit, Fried Hermin és Malvin, Kesztenbaum nővérek, Löwy Elvira, Morovitz Malvin, Reich Jozefin és Stefánia, Stengl Rezső, Schlesinger Czélia és Helén, Wolf Irén, Vikol nővérek, Spitzer Ilonka, Weinberger Czeczilia.

Kopácsy Juliska a sahról.

(Egy művészeti impressió.)

— Az Aradi Közlöny telefon értesülése. —

Arad, szeptember 21.

Kopácsy Juliska a marienbadi dicsőségét önmaga írja le egy érdekes levélben, melyet a *Pester Lloyd*-hoz intézett és mely levél a *Lloyd* holnapi számában jelenik meg. Fővárosi tudósítónk telefon útján a következőkben ismerteti a felette érdekes levél tartalmát:

— A vendégszereplésekkel járó izgalmak és ideget ölő fáradozások után nagy szükségét éreztem annak, hogy egy csendes helyen teljesen visszavonulva, az üdülésnek, a pihenésnek adjam át magam. A Kárpátok közé vágyakozott a lelkem és *Tátra-Lomniczon* huzódtam el a világ elől, hol a természet fenséges szépsége lelkembe hozta az annyira kívánt nyugalmat. Jártam a fenyvesek között, üztem különböző sportot és eközben a jóleső pihenés új életet öntött belém.

Igy töltöttem el napjaimat, amikor egy

sürgöny felrázott nyugalmamból. A sürgöny arra kért, hogy haladéktalanul utazzam Marienbadba, hogy *Musaffer* Edin, a persák hatalmas sahja előtt egynehány darabban fellépjek. A sürgöny tartalma hirtelen átjárta egész valóm, a rendkívüli kitüntetés ismét pezsgésbe hozta idegeimet, a színésznő minden szenvedélye, dicsőségszomja belesodort a szinpaddal járó izgalmaiba. Az elhatározást rögtön követte a tett. Lázás gyorsasággal fogtam az elutazás előkészületeihez és alig volt annyi időnk, hogy a legszükségesebbet kiválasztva, a bőröndökbe elhelyezzük. Kirobogtunk a vonathoz és 24 órát egyhuzamban a gyorsvonaton utazva, elérkezünk Marienbadba. Amerikai körutazásom alkalmával megszoktuk az ilyféle utazást és ennek köszönhetem, hogy minden nagyobb fáradalom nélkül tettem meg ezt a nagy utat.

Délután 6 órakor érkeztem meg a Marienbudban, a kocsin a podgyászszal együtt egyenesen a színházhoz hajtottam. Előadásra a *Gésák* volt kitűzve és mesébe illő, de tény volt, hogy 7 órakor este már, mint *Mimosa* vártam a kullisszák mögött a jelenésemet. — A végszóra kiléptem a szinpadra és kitűnő diszpozícióban játszottam el a bájos szerepet. A hatalmas sah a páholyból nagy figyelemmel kísérte játékomat és dalaimat, lelkesen tapsolt minden egyes jelenésem után, sőt a kacagó dal közben maga is nevetett. Előadás után a színigazgató előtt legnagyobb meglepedésének adott kifejezést és így szólt:

— Mióta Európában utazom még ily fenégesen nem mulattam mint most.

Összesen négyszer léptem fel a sah előtt: a *Gésákban*, a *Waldmeisterben*, a *Modellben* és a *Szép Helénában*.

Utolsó fellépésem után ért a képzelhető legnagyobb kitüntetés. A királyok királya azt üzentette nekem, hogy holnap látogassam meg szalonjában és ott énekeljek előtte.

A szinpad, a siker sok kellemes izgatottságot okozott már nekem, de ez a meghívás felejthetetlen benyomással volt egész lényemre. Mérhetlen izgatottság között vártam a kitűzött időt.

Szivszorongva érkeztem a sah hoteljébe ahol rögtön felvezettek az elfogadó terembe, A fejedelem még az ebédnél ült, de annak daczára megtették a felségnek jelentést, hogy itt vagyok. A sah különös kegyének adott azáltal kifejezést, hogy *Ali Afgare Kán* nagyvezírjét küldötte hozzám, kivel kellemesen elcsevegve vártam a nagy pillanatot.

Rövid idő mult el, amikor szétnyitlak az ajtószárnyak és azon belépett a persák hatalmas uraikodója egész kíséretével együtt.

Mélyen megajtottam magam a felség előtt, mire a felség kezét nyujtotta nekem. A sah magas, erőteljes ember és nagy bajuszu és álmos szemein kívül semmi sem árulja el rajta a keleti fajt. Megjelenésében teljesen európai, szavaiban ő is és egész kísérete inkább tartózkodó, mintha csak arra vigyázna, hogy semmiféle adoma ne fűződjék valamely szavához, vagy mozdulatához, mint ahogy ez elődjével európai körútjában gyakran megtörtént.

Monteforte, a sah ceremónia mestere a zongorához ült és csakhamar kitűnő zongorajátzónak bizonyult. Az ő kísérete mellett énekeltem el néhány dalomat. A sah minden egyes énekszámomat lelkesen megtapsolta. Ezután behozatta a fonografot és felkérte, hogy abba énekeljek néhány dalt, mert hazájába visszaterve ezuton kívánja emlékezetébe vissza-idézni a mai nap emlékét.

A fonograf nyomban visszaadta dalaimat és szinte félelmetes volt annak hü reproduká-

lása. Meg voltam ütközve ezen második énem meglevenedésén. A sah észrevéve meglepetésemet s nevetett azon. A fonografa énekeltem a Gésa dalát, a Modellből a Csiribiri éneket és a Szép Helénából a Vénus imadalát.

A rögtönzött hangverseny után a sah sajtókezesül adott át három dobozt, ő maga nyitotta ki a dobozokat és e szavakkal nyujtotta nekem:

— Fogadja emlékül, valódi perzsa mű minden egyes, a türköz szerencsét hoz.

Ezután kegyesen elbocsájtott. A sah ceremóniamestere *Monteforte* ily szavakkal bucsuzott tőlem:

— Büszke lehet asszonyom, mert ő felsége valóban gyönyörködött művészetében és Ön az első, ki annyira tudta őt lelkesíteni.

Boldog vagyok!

Kopácsi Juliska.

Méreg és ellenméreg.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 21.

Részletesen beszámoltunk mai lapunkban arról a kettős öngyilkosságról, melyet tegnap 12 óra körül követett el két rab a várbeli börtön kórházában.

A nyomban megindított vizsgálat érdekes, sőt bizonyos mértékben derűsnek mondható részleteket derített ki a két szerencsétlen rab öngyilkossági kísérletéről. *Wébel* Lajos és *Ernyei* Gyula a két öngyilkos, előbbi egy alezredes fia, akit négy ízben elkövetett szökés miatt ítéltek el, míg utóbbit *tolvajlás* miatt csuktak le négy esztendőre. Ernyeinek a négy évből még csak hét hónapot kellett volna leülnie, de ezt az időt is sokalta és méreg által akart megszabadulni a börtöntől.

A kórházban lévő kézi gyógyszerlárai — mint a vizsgálat kiderítette — tényleg azon szándékból törték fel, hogy az abban levő mérget bevegység. Azonban az ott talált kis üveg *cocain* nem volt elegendő kettejük számára és így egy másik üvegből *morfiumot* is ittak, azon hiszemben, hogy e két méreg megteszi majd kívánt hatását.

De ellenkezőleg történt. A morfium a *cocainnak* véletlenül éppen ellenmérge és így az előbb bevett *cocain* mérgező hatását a morfium csökkentette, úgy, hogy az óhajtott halál nem következhetett be.

Ma már jól érzi magát mind a két rab és pár nap múlva teljesen felépül, amikor is öngyilkossági kísérletük miatt újabb büntetést kapnak és szigorubb felügyelet alá kerülnek.

Wébel, aki mankón jár, különben is egyike a legrakonzátlanabb raboknak. — Ugyszólván minden héten összeütközésbe kerül a börtön-szabályokkal, amiért kisebb-nagyobb fegyelmi büntetést kell elszenvednie.

HIREK.

— A király Császka érseknek. Ő Felsége a jubiláló Császka kalocsai érseknek, mint sürgönyzik, a következő táviratot küldte:

Különös örömré szolgál, hogy aranyimésjét teljes szellemi és testi erőben mutatja be az egek urának. Szívükből kívánom, hogy az isteni gondviselés jótettekben gazdag életét még sokáig meghosszabbítsa.

Rampolla biboros, *Leó* pápa nevében sürgönyzött. Ezen kívül táviratot küldtek: *József* és *József Agost* főherczegek, a miniszterek, főpapok és mások.

— *Iványi Ödön*ről. *Lázár* Béla dr. „A tegnap, a ma és a holnap“ czimen kritikai tanulmányainak második sorozatát

adta ki. A szép tudással és kritikai elmével megirt munka hosszabban foglalkozik néh. *Iványi* Odönnel a korán elhunyt kiváló író és ujságíróval. Az érdekes tanulmányra, melyet mai lapunk „Csarnok“ rovatában kezdünk közölni, ez uton is fölhívjuk olvasóink figyelmét.

— *Tisza Kálmán* vizitje. Nagyváradról írják: Az elmúlt hónapban ünnepelte tudvalevőleg *Tisza Kálmán* a legszükebb családi körben boldog házasságának félszázados évfordulóját. És ezen a kedves családi ünnepen egy kis láda érkezett a geszti kastélyba telis tele a legfinomabb tokaji borral. De volt a ládában egyéb is, egy cikornyás betűkkel irt levél, melyben a láda feladója *Müller Salamon* nagyváradai cukrász tartós boldogságot és jó egészséget kívánván az aranylakodalmat ült párnak, arra a gráciára kérte a kegyelmes urat, hogy a mellékelt ajándékot, melyet ez ünnep alkalmából bátor küldeni, fogadja el és fogyassza el a kegyelmes ur jó egészséggel.

És tegnap megemlékezett erről a kedveskedésről az ősz államférfi. A bankett után hazatért pihenni, de úgy 5 óra tájban így szólt a környezetében levő urakhoz:

— Bocsássatok meg, de most el kell mennem vizitálni?

— Vizitálni? . . . De ugyan hova? . . .

— Egy választó-polgáromhoz, a derék *Müller* Salamonhoz. Adósa vagyok egy vizittel — felelt általános csodálkozás közben *Tisza Kálmán*. A csodálkozókat azonban nem elégitette ki a generális, hanem felhuzván fölöttőjét, elindult egyedül *Müller* Salamonhoz vizitálni, általános feltűnést keltve mindenütt, mikor a Fő-utczán egyedül végig sétálgatott.

Müller Salamon természetesen fölöttébb meghatva fogadta a ritka vendéget, a kiről természetesen azt hitte, hogy ozsonázni jött a cukrászdájába. *Tisza Kálmán* azonban nem maradt künn a terasszon, hanem bement a szobába és így szólt a könyvezésig meghatott *Müller*hez:

— Ezuttal nem ozsonnázni, hanem első sorban látogatóba jöttem önhöz, kedves *Müller*, hogy úgy a magam, mint a családom nevében kifejezzem önnek köszönetemet azért a kedves figyelemért, a melyben aranylakodalmam alkalmával meglepett. A borok nagyon jók voltak és üritettünk belőle az ön egészségére is egy poharat. Most meg személyesen is megköszönöm a kedvességét.

A tulboldog *Müller* alig tudott szóhoz jutni a nem remélt kitüntetésről, miközben *Tisza Kálmán* melegen szorongatta a kezét. Azután leült a generális és dr. *Beöthy* László főispán, *Örley* Kálmán, *Markovits* Károly és *Schwartz* Ferencz társaságában még egy félórát töltött a *Müller* Salamon cukrászdájában, a kinél nincs ma boldogabb halandó az osztrák-magyar monarchiában és a szomszédos tartományokban.

— Házasság. *Varjassy* Arpad kir. tanácsos, aradvármegyei kir. tanfelügyelő, szeptember hó 26-án köt házasságot özv. *Kertay* Ivánné szül. *Lachnit* Róza urnóval.

— A braganzai herczeg szabadságolása. A braganzai herczeg, kinek *Aulich* ezredessel az ismert afférje volt, negyed évre szabadságot. A szabadság idő után a herczeg nem tér vissza többé a Vilmos huszárokhoz, hanem más ezredbe helyezik.

— *Tisza Kálmán* és a nagyváradai papok. A néppárt folyton káromkodó szócsöve haragszik a tegnapi nagyváradai banket szónokaira *Radó* Ignác dr. kivételével. Haragszik pedig azért, mert a beszámoló nem kizárólag „kálvinista és kazár ölelkezés“ volt, mint ő remélte, hanem a *Tisza Kálmán* tiszteletére rendezett banketten

három katolikus ember is toasztozott. Szörnyű dolog is ez s e szörnyűséghez következő elegikus megjegyzést fűzi az Alkotmány: „És ezeket a „katolikus“ liberalis tósztokat olvasni fogja Nagyváradnak két katolikus püspöke és gondolni fogja: Valóban nagyon romlott lehet Nagyvárad katolikus intelligenciájának bizonyos része!..“ Hátha az „Alkotmány“ még azt is tudná, hogy *Schlauch* Lőrinczet meg is látogatta Tisza Kálmán, aki a látogatást viszonozta. A tegnapi banketten pedig jelen volt a püspök öccse, meg egy kanonok is!

— **Megczáfolt meszalliancz.** *Mattenclouit* grófné szerelmi regényéről, melyet mai számunkban már megczáfoltunk, megjött a végleges dementi. A grófné, mint Bécsből sürgönyzik, jogi képviselőjének meghatalmazást adott annak kijelentésére, hogy férjétől válik ugyan, de *Feldmann* Jakab dr.-ral való házasságából semmi sem igaz.

— **Járvány, mely öt évig tartott.** Végtelenül örvendetes dologról szól az a jelentés, melyet *Posgay* Lajos dr. *Aradváros* főorvosa terjesztett a polgármester elé. A jelentés szerint a *vörheny* mely öt év óta szakadatlanul pusztított és szedte áldozatait a városban, megszűnt. 1859. szeptember első felében kezdődött ez a hosszantartó járvány. Eleinte gyéren mutatkozott, majd hamarosan sűrűn fordult elő s a közegészségügy emberei minden igyekezetük mellett sem tudták a járványt elfojtani. Megegett, hogy csökkent a betegülések száma, de nem volt olyan két hét, amelyben a betegség szünetelt volna. Most végre elérkezett ez az idő: augusztus hó 24-ike óta nem fordult egyetlen eset sem elő. A főorvos, eme jelentésével kapcsolatban az öt éves járványról érdekes statisztikát állított össze, melynek adatai a következők:

Az egyes években így oszlott meg a betegség: 1895. szeptember 16-tól, a járvány kezdetétől ez év végéig — 247 betegülés történt, 10 halállal: 96-ban — 155 betegülés 18 halál; 97-ben — 175 betegülés, 35 halál; 98-ban — 220 betegülés, 47 halál; 99-ben 150 betegülés, 27 halál; 1900-ban (augusztus 24-ig) — 171 betegülés, 21 halál. Az öt év alatti összes betegek száma 1118 volt, az elhaltaké 158. A halálozási százalék az öt éven át 14¹/₁₀ volt, a jelen évben 12³/₁₀.

Az életkort illetőleg a következő a statisztika: a betegek 52⁰/₁₀-a öt éven alóli volt, 36⁰/₁₀-a hat-tíz éves, 6⁰/₁₀-a 11—15 éves, 6⁰/₁₀-ot tesz az ezen koron felül lévők száma.

A városrészeket tekintve főképen ott uralkodott a járvány, ahol a lakosság sűrűbb, a lakások zsufoltak. Így történt, hogy a megbetegedések közül a Belvárosra 59⁰/₁₀, Sarkadra 17⁰/₁₀, Erzsébet-külvárosra 16⁰/₁₀, az Újtelepre 5⁰/₁₀.

A járvány elfojtásában, mely most végre sikerült, mint a főorvos jelenti, a városi tisztiorvosokon és egészségügyi közegeken kívül, az összes gyakorló orvosok hathatósan közreműködtek.

— **A zálogházak kamatlába.** A törvényhatóság ama határozatát, mely a zálogházi kamatlábat 24 és 18 ⁰/₁₀-ról 18 és 12 ⁰/₁₀-ra leszállította, *Farkas* Abrahám aradi zálogháztulaidonos megfélebbezte. A kereskedelemügyi miniszter ma érkezett leiratában elutasította a felebbezést.

— **Hol a Széchenyi szobor?** Ha ezt *Mérid* János, a Svábhegy polgármestere tudná, sokért nem adná. A rendőrség sem vetné meg a jó fogást, ha valaki nyomra vezetné. Egy dolog azonban bizonyos. Es ez az, hogy a szobrot, meg a Zinner rézüstjét négyen lopták el. Ennek tanubizonyosága egy *Farkas* nevű pénzügyőr, ki a lopás éjszakáján őrt állt az új Szent-János-kórház közelében levő vámház előtt és aki az egyetlen élő lény a tolvajokon kívül, ki a szobrot az elemelés után látta. Gyönyörű holdvilágos éjszaka történt a lopás. A tolvajok nem igen tartottak tőle, hogy valaki meglesse őket, úgy látszik, volt már gyakorlatuk az ilyen dolgokban. Es mikor a jó darab érczet már fölrakták kis kézi kocsijukra — mert

kézi kocsin vitték el — ellátogattak még a Zinner-villába és onnan is elemeltek egy jó darab és hozzá jó súlyos rezel üst alakjában. Azzal indultak a Svábhegyről a Zugliget felé és onnan a hold teljes fénye által megvilágított szép zugligeti uton hazafelé. Jöttek bátran, mert az egyenes ut a legbiztosabb. A János-kórház előtti vámházig nem is zavarta a tolvajok utját senki és semmi, de a vámház előtt már meg kellett állaniok. *Farkas* pénzügyőr volt kiállítva posztra. Feltűnt neki, hogy mit czipel a négy ütött-kopott alak azon a kézi kocsin.

— Mi van a kocsin elvámolni való? — kérdezte a csavargóktól.

— Nincs itt semmi finánczkézre való, — szolt az egyik.

Farkas ezt a felelet nem nyugtatta meg, — hanem közelebb ment és megnézte a kocsi tartalmát. Talált rajta egy hatalmas rézüstöt.

— Hát ez alatt mi van? Emeljék fel az üstöt, — szolt hozzájuk.

A négy ember szó nélkül engedelmessé vált, fölemelték az üstöt. *Alatta volt a Széchenyi-szobor.*

— Maguké ez a szobor? — kérdezte *Farkas*.

— Reperálni visszük, — volt a ravasz felelet.

És vitték szépen tovább anélkül, hogy akárkinek is eszébe jutott volna feltartóztatni őket...

— **A sah Bécsben.** A persa sah a bécsi Hnfburgban fogadta a diplomácia testületét. Tiszteletére udvari ebéd volt, melyen királyunk francia nyelven köszöntötte fel *Musaffer Eddint*, ki persa tósztkban válaszolt. Délután a sah meglátogatta az uralkodóház Bécsben időző tagjait.

— **Schartner hadbíró temetése.** Ma délután ment végbe *Schartner* János nyugalmazott csász. és kir. őrnagy-hadbíró temetése nagy részvét mellett. A Deák Ferencz-utcai gyászháznál, honnan délután 4 órakor indult el a temetés, óriási közönség gyülekezett össze. Az aradi tisztikarok majdnem teljes számban jelentek meg *Wachsmann* csász. és kir. ezredes, *Wawriecska* csász. és kir. alezredes térparancsnok, *Lázár* csász. és kir. huszár alezredes vezetése alatt. A polgári előkelőségből számosan jöttek el. Ott volt *Salacz* Gyula polgármester, a bírói, ügyvédi kar és mások. A temetés nagy katonai pompával, a háziezred zenekarának gyászinduló mellett ment végbe. A kivonult zászlóalj *Dietrich* alezredes vezényelte. A ravatalra küldött koszorúk felirata a következő:

Felejthetetlen férjének — gyászoló özvegye; Felejthetetlen atyámnak — halás fia; Áldott emlékü atyámnak — Mariska; Kedves nagyapának — Szeréna; Drága jó nagyapának — Sanyika; Szeretett apósomnak — Katicza; Nagyrabecsült apósomnak — Géza; Részvéttel — Avarffy Ferencz és családja; Felejthetetlen nászunknak — Szathmáry Gyula és neje; Utolsó üdvözet — Rezy Béláné és leányai (Budapest); Tisztelet jeléül — Szilvássy László; Feledhetetlen igazgatósági tagjának — Széchenyi gőzmalom részvénytársaság igazgatósága; Részvét jeléül — öz. Dallos Lajosné; dr. Avarffy Imre és családja.

— **Hallagasson ezredes ur!** *München*-ből jelentik: *Ruprecht* herczeg, aki a 2-ik gyalogezredet vezényelte, a manőverek alkalmával az ellenség által, melyet *Walther* ezredes vezetett, úgy sarokba szorított, hogy a győzelem minden kétséget kizárólag az ellenfélre volt és így a gyakorlatot nyomban félbe kellett szakítani. A megbeszélés alkalmával *Könitz* hadtestparancsnok, aki melleleg megjegyzendő az udvarnál persona gratissima, a herczeg védelmére kelt és igyekezett igazolni annak eljárását. Mikor *Walther* ezredes a saját lépéseit akarta igazolni, a hadtestparancsnok ráírvált:

— *Önnek hallgatnia kell ezredes ur!*

Erre az ezredes megsarkantyuzva lovát, lakására ügetett, a honnan beteget jelentett.

Az eset katonai körökben nagy feltűnést keltett. *Walther* ezredes éppen vezérőrnagygyá váló előléptetése előtt állott. Katonai körökben az esetet megczáfolják, mondván, hogy *Walther* ezredes a „háboru“ előtt lett beteggé és így azon részt sem vehetett.

— **Vaddisznó helyett bivaly.** Kolozsvárról írják: A *szász-fenesi* határon elterülő báró *Jósika* Andor-féle vadászterületet egy bécsi bankár czég birja haszonbérbe. Tegnapi a bériők vaddisznó vadászatot rendeztek, melyen nagy vendégsereg vett részt. A vadászterület egyik cserjésében — hol a vaddisznókat vélték fellelni — legelezett *Szukola* Toma két bivaly-tehene. A bécsi urak zörejt hallva a cserjésben, biztosra vették, hogy nem lehet egyéb, mint az általuk régen várt vadkan, miért is óvatosan a cserjés széléig hatolva, rádúpláztak a bokrok között legelező bivalyokra s az egyiket szerencsésen le is terítették. Nagy volt azonban meglepetésük midőn a ritka nagyságu vadkan helyett egy kisebb fajta bivaly-tehenet találtak a bokrok aljában. A lövések zajától megrémült másik bivaly hazaszaladt. *Szukola* azonnal a „*Riska*“ keresésére indult s meg is találta, de fájdalom — csak az elvérzett párát. A felsült vadászok ott voltak még s a kétségbeesett gazdát megnyugtatták — 120 korona kárpótlást adva neki, mit husz koronás bankjegyekkel akartak kifizetni *Szukolának*, hiába való volt minden bizonygatás, nem fogadta el a „*furcsa* papirosokat“ s így koronákkal kellett kielégíteni. Ez után kihivatták a falu népét a helyszínre s a bórétól megfosztott bivalyat kiosztották köztük. Még *Szukolának* is adtak belőle, kit ez a ténykedés aztán végképen kibékített a helyzettel és tréfásan megjegyezte, hogy van egy pár kecskéje is. Jó volna azokat is lelőni — például őz helyett.

— **Égő személyvonat.** A ma este Lemberg-ből elinduló személyvonat, mint sürgönyzik, kigyulladt. Előbb egy másodosztályu kocsi kezdett égni, majd egy első osztályu kocsi. A vonat megállott s a közlekedés hosszabb ideig szünetel ezen a vonalon.

— **A szász mártir.** *Róth* Lajos Istvánnak hívják a szász mártirt: medgyesi szász lelkész volt és a magyar szabadságharcz idején mint császári biztos tollal, szóval és tettel egyaránt izgatott minden ellen, ami magyar. A hadbíroság ezért lázítás és hazaárulás czimén *Róthot* halálra ítélte, s három órával az ítélet után, a kolozsvári fellegvár előtt fobelövette. Azóta *Róth* a szászok mártirja, állítottak neki emléket, dicsőítő dalokat írtak róla, születésének évfordulóit megünneplik, iskoláikban az arczképét kifüggesztették, legutóbb pedig képes levelezőlapokon terjesztették a képmását és *Oberth* Ferencz brassai szász lelkésznek a „*vértanút*“ dicsőítő költeményét. Ezeket a képes levelezőlapokat most tudvalevően mind eldobozták, postai szállítást megtiltották s terjesztői ellen az eljárást megindították *Legujabban* a szász mártir ismét feltámadt — a *szász iskolakönyvekben*. Az *Oberth* dicsőítő verse ugyanis, mint levelezőnk értesít róla, benne van a *Reimesch* Frigyes-féle *Heimat-und Vaterlandskunde* című tankönyvben, melyet az összes erdélyrészi szász fiu- és leányiskolákban használnak. Mutatóba hadd álljon itt e vers néhány szakasza:

Zu Klausenburg im Ungarland
Da musste Ludwig Roth
Für deutsches Wort und deutsche That
Bezählen mit dem Tod.

Die Feinde führten ihn hinaus
Bis vor das Fellegshloss,
Es folgte ihm mit wildem Hohn
Ein grosser Menschentross.

Dann warf er rücklings seinen Hut
Und rief die Feinde an:
„Der bravste Honvéd ist wohl jetzt,
Der recht mich treffen kann!“

Ennyi elég, hogy e tankönyv a felettes tanügyi hatóság figyelmét magára vonja.

— **Öngyilkos uri nő.** Tegnap este egy jól öltözött öreg urnó jött a temesvári „3 rózsához” címzett szállóba, hol éjjelre szobát nyitattott magának. A szolgaszemélyzet kérdésére, hogy fölkeltsék-e, azt felelte:

— Ne; felébredek magamtól. Most azonnal lefekszem, mert az utazás kimerített.

A vendégeknyvbe a következő nevet írta: „*Schnörch Adél, Fehértemplom.*” Midőn ajtaja ma délelőtt 9 órakor még mindig zárva volt és ismételt kopogtatásra sem jött válasz, a szálló-tulajdonos jelentést tett a rendőrkapitányságnál, D. e. tíz óra tájban megjelent Szávits Sebő kapitány, ki a szobát lakatossal kinyitatta. A belépők elé hajmeresztő látvány tárult: félig öltözött, eltorzult arccsal függött az öreg asszony az ablak-keresztén. Az ágy érintetlen volt. A rögtön előhívott kerületi orvos már csak a halál beálltát konstatálhatta; a hulla egész merev volt, az agg nőnek kétségbeesett tettét még az este kellett végrehajtania. Az asztalon egy Bernhardt Kornélia asszonyhoz, Temesvár, Gyárváros, Pacsirta-utca, címzett levelet találtak. Ebben a miatt panaszodik barátnőjének, hogy beteg és már három hét óta nem aludt; ezért akar meghalni. Kéri Bernhardtnt, hogy gondoskodjék temetéséről. Végül vagyona kezelőjéül megnevezi Schmidt Antal nyugalmazott vámszedőt. Az öngyilkos 65—70 éves lehet és már régóta özvegy. Férje százados volt. Az özvegy rendezett viszonyok közt élt és Fehértemplomban általánosan kedvelték. Tegnap Temesvárra jött, azt adván utazásának okául, hogy barátnőjét megy meglátogatni. Egy idegbaj, mely álmát elrabolta, érlelte meg benne az öngyilkosság gondolatát. A szerencsétlen véget ért nő fia, Schnörch Gyula őrnagy, a 85. hadkiégszítő kerület parancsnoka Lócsén.

— **Agyafurt szökési kísérlet.** Érdekes módon szökött meg a napokban Ponza olaszországi szigetről, hova nagy bűnösöket internálnak, két veszedelmes anarchista. A szigetre száműzött bűnösök szabadon dolgozhatnak ott és szabadon mozoghatnak egy bizonyos körön belül, melyet örök állnak körül. Ezt a szabadságot használta fel egy Moreschi nevű anarchista arra, hogy egy koporsó alakú ládát készítsen, melybe pár szelelő lyukat is furt. A ládába szalmát tett, továbbá kalapácsot és harapófogót. A ládára pedig nagy betűkkel rajzolta fel: Vigyázat! Törékeny! Ebbe a ládába befeküdt Moreschi, egy társa reá szegezve a fedelet és elszállította a ponzai kikötőbe, a hol a Nápolyba induló gőzökre rakták fel. Társa, Morrelli elfogulatlan ártatlan arccsal foglalt helyet a láda közelében. — A rabok szökését csak másnap reggel vették észre a szigeten és nyomban sürgönyöztek Nápolyba. Itt egy titkosrendőr megpillantotta a gyanus kinézésű ládát, melyet éppen egy Marseillebe induló hajóra akartak felrakni. A rendőrtisztviselő kinyitotta a ládát és nagy meglepetésére Moreschi, a megszökött anarchista lépett ki belőle. Ot és barátját mindjárt vasra verték és így szállították vissza Ponzába.

— **Elitelt pap.** Cagliariából (Olaszország) jelentik, hogy Arrius ottani papot a királygyilkosság dicsőítése miatt hat havi börtönrre ítélték.

— **Katedrai bölcsességek.** Galetti, a németek hirneves történettudósa, tudvalevőleg mintaképe volt a professzori szórakozottságnak. Egyik tanítványa, Porthey, össze is gyűjtötte Galettiana cím alatt az ő katedrai elszólásait. A professzor születésének százötvenedik évfordulója alkalmából most föllevenitenek egy csomót ezekből a mulatságos eltévelyedésekből. Ime néhány:

Ami a hold színét illeti, az elég nagy. — Achilles idejében a görögöknek nem volt más könyvük Homerosnál. — Nagy Sándor még egyszer Ázsiát is meghódította, ha már legközelebb nem halna meg. — Servius Rómába jött és ugyanott megszületett. — Varus volt az egyetlen római hadvezér, akinek sikerült megveretnie magát a németekkel. — Igen, csak a Vezuvra kell gondolni, hogy tudjuk,

mikor élt Plinius. — A cimberok és teutonok tulajdonképen egymástól származnak. — Fernandonak az is sikerült, hogy spanyol király legyen, mi több, nem lett azzá. — Stuart Mária kivégzése után Erzsébet megjelent a parlamentben, egyik kezében zsebkendőjével, a másikban könyeivel. — Newtonról csak annyit kell mondanom, hogy meghalt. — Wellington Portugáliában egy ezüst edényt vásárolt tizenkétezer tallérért, pedig ezért a pénzért másutt egy arany-ezüst edényt kaphatott volna. — A lipcei csata után gazdátlanul látak száguldozni olyan lovakat is, amelyeknek három, négy, sőt több lábát is előttek.

— **Egy építőmester szerencsétlensége.** Székesfehérvárról sürgönyzik: Kern Péter építőmester Nyáry Gábor nevű barátjával dinnyés földeken kocsizott. Mikor leszálltak a kocsiról, Kern leesett s a nála lévő fegyvere elsült. A golyó az építőmestert azonnal megölte.

— **Az üldözött tótok.** Prágából jelentik, hogy a *Národni Listy* című cseh újság felhívást tesz közzé, amelyben pénzádományokat kérnek a magyar kormány által üldözött tótok számára. Az adakozók névsorában tíz-tíz koronás adakozással szerepel csaknem valamennyi előkelő cseh képviselő. Ehhez a jelentéshez magyar részről egy megjegyzést kell tenni. Nem szól ez az adakozók ellen, mert azt elvégre senkinek sem lehet megtiltani, hogy ne adakozzék, ha van pénze és adakozó kedve. Barátságos megjegyzésünk csak annyi, hogy a tizkoronásokot osztogató cseh képviselők nyilván rut becsapásnak az áldozatai. Mert lehetnek Magyarországon szegény tótok, amint hogy szegény magyarok is vannak. De egy dolog bizonyos: „A magyar kormány által üldözött” tótok sem Magyarországon, sem másutt nincsenek. Csak szélhámos tótok vannak, akik az üldözöttség panaszával sikeresen lágyítják meg a cseh szíveket.

— **Egy bravur következményei.** Evekkel ezelőtt az egész világ csodálattal említette *Blondin* légtornász nevét. Ő volt az, aki negyven esztendővel ezelőtt, hátán egy kollégájával egy, a Niagara vizzuhatag fölött kifeszített kötélen végig haladt. Ez a kollégája, akit hosszas kérés és ezer dollár díj ígérete után tudtak csak erre a merész utra rábírní, jelenleg Chicagóban él és — mint onnan jelentik — még ma is szenved annak a merész bravurnak következtében. *Colcord* Henrik — így hívják *Blondin* kollégáját — még ma is minden éjjel felriad álmából és hangosan segélyért kiált. Ez a lidércnyomás a szerencsés kimenetelű vállalkozás után csak hosszabb időre lépett fel és minél öregebb lesz *Colcord*, annál borzalmasabbakká válnak szenvedései. Nem egyszer kellett újból és újból átélni azt a borzalmas 49 percet, melyet a kötélen töltött és minden alkalommal fokozódik a borzalom, mely álmát megzavarja. Semmiféle orvosság, semmilyen altatószer nem használ; *Colcord* meg van győződve arról, hogy csak a halál fogja megváltani e kinoktól, mely egész idegrendszerét megbontotta már.

— **Dumas, a jó evő.** Az idősebbik Dumasról elevenítik fel a következő apróságokat: A nagy francia regény- és színműíró igen sok pénzt szerzett a műveivel, de vagyonhoz bizony nem juthatott, mert nagy pazarló volt. Halála előtt megszámlálta pénzét. Negyven frankja volt.

— **Lám — mondotta —** tékozlónak neveztek, holott kétszer annyit hagyok, mint a mennyit örököltem.

Nagyon szerette a társaságot és vig életet és szeretett jól enni. Ennek bizonyossága ez a kis történet is. Dumas utazott s egy állomáson tekintélyes vidéki ur szállt be. Elkezdett beszélgetni. Dumas páratlan szelleme csak úgy sziporkázott. Utitársa annyira megkedvelte, hogy a következő nagyobb állomásra ebéd idejében jutván, kérte, legyen a vendége. Dumas elfogadta a meghívást s pompás ebédet rendelt. Amint hozzáfogott, a bankár kérdi:

— Nemde uram ön párisi?

Dumas igenlőleg intett.

— Ismeri D. barátomat?

Dumas ismét intett, hogy ismeri.

— Hogy van az én kedves barátom?

— Meghalt.

A bankár szomorúan beszélt a megboldogultról s tovább kérdezősködött:

— Hát L. barátomat ismeri-e?

— Dumas intett, hogy ismeri.

— Jövedelmező-e az üzlete?

— Meghalt.

— Ejnye, szegény barátom. Ime tehát ezt sem láthatom többé. No de ha a napokban Párisba megyek, legalább harmadik jó barátomat meglátogatom. Nemde P.-t ismeri?

Dumas intett, hogy ismeri.

— Mivel foglalkozik mostanság?

— Meghalt.

A bankár elsiratta harmadik barátját is, s akkor fizetett és ismét elhelyezkedtek a kocsi-ban. Megint elkezdette emlegetni az ő megboldogult jó barátait.

— Szegény D. barátom, hát nem lát többé gyermekkori játszótársad soha!

— Hát mért nem keresi fel?

— Ha meghalt?!

— Dehogy halt meg, négy nappal ezelőtt vígan mulattunk egy társaságban.

— No ez már derék, de L. barátom mégis csak elköltözött...

— Annál több esze van. Két hete adta férjhez egyetlen leányát igen kedves emberhez. Kitűnően érzi magát.

— Különös, de szegény P. ugyancsak hamar költözött el az élők sorából.

— Még csak az kellene. Pompás üzleteket köt s bankháza egyre emelkedik.

— De hiszen ön mind a háromról azt mondta, hogy meghalt?

— Mikor mondtam én azt?

— Amikor ebédeltünk.

— O, édes uram, mikor én eszem, akkor rám nézve az egész világ — meghalt.

— **Gyilkosság és öngyilkosság.** Véres esemény történt ma Tárdány községben, mint Nagybecskerekéről sürgönyzik. *Tóth* József gazda megölte *Gasko* Mihály sörfőzőt, azután öngyilkosságot követett el.

— **Óvatos öngyilkosság.** Egy fiatal pinczér, *Louis Capéron* a minap öngyilkossági kísérletet követett el Párisban. A *Quai d'Orsay* egyik legélénkebb pontján felkuszott egy katonai raktár falára; egy kiálló kampóhoz kötelel erősített. A kötélen végig hurkot a nyakára tette és aztán óvatosan leereszkedett. A kötélen még meg sem feszült, máris száz meg száz járó sietett megmentésére. Levágták a kötelel és az első ájulásba esett ifjút hamarosan magához térítették. Vallatták, miért akart meghalni; de ő csak egyre sirt, zokogott. A párisi publikum könyörületos, jólelkű és így nem csoda, hogy amikor egy szőke fiatal ur adakozásra szólította fel az embereket, senki sem sajnált egy-két frankot. A pinczér hálásan köszönt és busan távozott. A sarkon pedig megvárta barátját, a szőke urat, aki a gyűjtést vezette volt. Mindketten vidáman tértek be az első vendéglőbe és kedélyesen ettek-ittak annak öröme, hogy az öngyilkossági kísérlet, amelyre odahaza annyi ideig készültek, ilyen jól sikerült. Három nappal később meg is akarták ismételni a dolgot egy másik utcában. A *Capéron*-gyerek ismét felakasztotta magát, de levágták és a szőke fiatal ur most is adakozásra szólította föl a publikumot. Egy erőteljes kéz azonban galléron ragadta és a kis öngyilkos-jelölttel egyetemben vitte be a rendőrségre. Időközben ugyanis áthelyezték a rendőrszolgálatot és ugyanaz a biztos, aki három nap előtt a *Quai de'Orsay*-n volt, szemtanúja volt ennek az önakasztásnak is. Azóta még nem volt Páris utcáin egyetlen önakasztás sem.

— **Az osztályorsjáték mai huzásán** tizezer koronát nyert 74041, 30772, ötezer koronát 31799, 75357, 70999, 32200.

— **A legremekesebb fali díszítmenyek, a legkülönbözőbb nipp és díszmütagyak, japáni dolgok, fali legyezők arcképtartók, bronzetargyak és sok újdonság ritka változatosságban és igen előnyös áron kaphatók** *Porter* Vilmos koronás áruházában Aradon, a Központi szálloda épületében. A ki otthonát kellemessé akarja tenni, forduljon ezen előnyös bevásárlási forráshoz.

— **Bál és házasság.** *Juan Esteban Anchorena*, aki Argentiniában már régtől fogva mint eredeti alak szerepel, nemrégiben azzal a kijelentésével lepte meg Buenos Aireset, hogy az 1901-ik esztendőben két olyan bált rendez,

amely fényével, emléktárgyaival valósággal korszakot alkotó lesz. O azonban legényember volt, amikor így nyilatkozott, s némi töprengés után csakhamar arra a meggyőződésre jutott, hogy az ilyen ragyogó báli mulatsághoz nélkülözhetetlen szükséges egy bájos háziasszony, aki szeretetreméltóságával még kellemesebbé tegye a vendégek szórakozását. Nem sokat habozott és beadta derekát a házasság igájába, csak hogy egészen korrektek legyenek a báljai. Elvette feleségül Carolina Benidez kisasszonyt. Es az esküvő és lakodalom is megérdemli a főlemlítést. Az egyházi esketés után az új házaspár és a vendégek külön vonatra ültek, amely La Plata felé vitte őket. Egy étkezési kocsiban pazar lakomát tálaltak fel, egy szomszédos kocsiban pedig muzsikások tanyáztak és fülbemászó melódiákat fújtak az ebédhez. Most pedig külön hajón, amelyen pompás lakást rendeztek be, Európába jön a fiatal pár.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Nagyobb leányok részére** külön német francia tanfolyamot nyit egy helyben férjezett, külföldön képesített tanárnő, 3 forint havi tandíjjal növendékek kerestetnek. Czim a kiadóhivatalban.

A viharok és a napfoltok.

— Egy kis meteorologia. —

Szeged, szeptember 21.

Többször említettem már azon összefüggést, amely a földi viharok és a Napon észlelhető foltok keletkezése, nyugtalankodása, elhomályosulása és eltűnése közt fenáll.

E különösnek tetsző, de azért egész természetes két jelenség találkozása, vagyis egymást követő bekövetkezése a legközelebbi napokban is óriási szerencsétlenséget hozott Texas állam galvestoni kerületére, ahol a lapok hire szerint óriási ciklon következtében 40,000 vesztette volna el életét. Lehet, hogy a hir nagyit, de hogy egy borzasztó nagy szerencsétlenség, katasztrófa színhelye volt Galveston városa és kerülete, az kétségtelen.

Az ilyen katasztrófákat a Napon esetleg előforduló napfoltok minden alkalommal előre megjövendelik nekünk, amennyiben a napfelületen uszó ezen óriási üregek fekete színe szürkessé kezd válni, homályosul, mintha valamely gázkör vonná azt be szemünk előtt, vagy pedig az egységes nagyobb foltok szakadoznak, eltérve a rendes menetirányuktól, még ellentett irányban is, mintegy szétrobbanni látszanak. A kisebbek összefolynak, vagy elfűnnek, néha még jobban szétszóródnak, vagy újak keletkeznek, egyszóval nyugtalankodnak, háborognak, keletkeznek és megszűnnek, amely jelenségeikkel, mindazt mutatják, hogy a Nap izzó felülete izgalomban van, hogy azt kisebb, vagy nagyobb hullámok szántják keresztül. Ha az anya háborog, a gyermekek, — a bolygók — természetesen megérik e haragját, mely szélvész, vihart szül légkörünkben, felkorbácsolja a tengert, végveszedelembé dönt egész vidékeket.

Mi okozza azonban e nekünk mindig oly édesen, melegen mosolygónak tetsző Nap anyánk haragját?

Haragos lesz ezen minket szülő és tápláló égi anyánk épen úgy, mint a hogyan könnyen kijönnek türelmükből a földiek. Asszonyoknak kell lennie e tündöklő szép golyó-bisnak is, mert olyan könnyen szeszélyeskedik, akár a földiek, amivel aztán az időjárást is dirigálja, aminek ismét, csak természetes következménye az, hogy az időjárás és az asszony oly közel esnek egymáshoz.

Harapós lesz a mi Nap anyánk, ha az ő

gyermekei, a bolygók vagy nagyon közel, vagy nagyon távol állanak tőle, ha egyik a másik elé kerül s eltakarja előle s nem áraszthatja reá fénylő arcának jótékony sugarait, ha egymás közt nem tartanak lépést, egyik igen elől megyen, s másik elmarad, sőt legtöbbször az sem tetszik neki, ha a lurkók szembe állanak egymással; különösen haragszik akkor, ha a legnagyobb kamaszt, a Jupiter gyereket az ő Gea leánya eltakarni igyekszik sugarainak fényétől, legalább mi e földön ezt nagyon megérezzük.

A Mars fiu is kedvence, Néha azonban épen az ellenkezője is beáll és pedig akként, hogy amiért máskor oly óriási cyklont, felhőszakadást, jégesőt bocsájtott az ő Gea leányára, ugyanazért most a legragyogóbb, a legforróbb sugarait küldi le hozzá, de hiszen anya, így asszony, tehát szeszélyesnek kell lennie. E harag jókedv, vagyis mondjuk változó szeszélyeinek, pontos hőmérője a felületén keletkező, uszó és elmuló üregek vagy foltok. Ennek bizonyításul egynéhány esetet említek föl, bár hozhatnák föl még sokkal többet is.

Igy a galvestoni katasztrófát megelőzőleg, folyó hó 6-án már nyugtalankodtak a 3-án keletkezett foltok, s 8-án bekövetkezett a borzasztó vihar. Hasonlóképen 1897. július 27-én szétrobbant egy nagy csoport napfolt s 29-én bekövetkezett az ischli nagy felhőszakadás katasztrófája. 1898. márczius 19-én eltűntek a foltok s 22-én Fiumében s Angliában óriási vihar dult. Ugyanezen év október 4-en kezdtek nyugtalankodni a foltok s 6-án Georgia államban óriási ciklon pusztított. Október 18-án eltűntek a foltok s Fiumében. Zágrábban borzasztó felhőszakadás következett be. 1899. április 6-án eltűntek a foltok s Anglia és Svédországban roppant ciklon pusztított.

E néhány eset is elég bizonyíték az összefüggésre, bár mint említém, hozhatnák föl igen sokat, ami azonban mind csak azt bizonyítaná, hogy e két jelenség mily pontosan követi egymást.

Volt egy pár, de ez kevés, amikor ily napfoltok nyugtalansága derült, csendes, de forró meleg időt is hozott, pl. a július 15-én megjelent foltok 21-én gázkörrel lettek bevonva, erősen elhomályosultak s 25-én eltűntek s ezen időszakba esnek ez idei nyarunk legmelegebb, legderültebb s legforróbb napjai. A foltok keletkezése, nyugtalansága, eltűnése s a bolygók bizonyos egymáshoz és a Naphoz állásaival esvén tehát össze, az ily változások előleges kiszámítását lehetővé teszik. Sőt miután a foltok számainak növekedése és fogyása időszakos, ez még inkább bizonyítja, hogy a bolygók járásának befolyásától függnek e foltok s ezzel a Nap hullámzása és csendes felülete, vagyis haragja és jókedve is.

A változás bekövetkezését tehát már tudnánk, csak azt nem tudjuk, hogy mily nemű leend az. Ebből csupán az bizonyos, hogy nagyobb részint harapós, csak ritkán jókedvű, vagyis többnyire vihart hoz, csak néha derült napsugárt.

Egyszóval, mint említém, szeszélyes lévén, még a mineműség bizonytalan. De ha e szeszélyt is ráhuzhatják majd egy matematikai formulára, akkor ennek is vége szakad s ezen ezernyi tulajdonság sem lesz kiszámíthatatlan.

Meteor.

SPORT.

— **A Meteor kerékpárklub** elnöksége felkéri a tagokat hogy vasárnap, 23-án délután a *kisfaludi bucsu kirándulás*on teljes számban jelenjenek meg. Vendégeket a klub szívesen látat. Indulás délután 2 órakor a Vaskávéházból.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Agyonszurta a pajtását.** Ez évi május 27-én Izbég község határában halálos végű dulakodás történt szénagyújtás közben. Két fiatal parasztsuhancz, akik különben jó pajtások voltak mindig, szólalkozott össze valamely csekély ok miatt. A szóharcot csakhamar tettelegesség követte s ennek folyamán *Hrankó* Mihály 22 éves suhancz késsel oly szerencsétlenül szurta meg *Fekete* Mihályt, hogy ez szíven találva, holtan rogyott össze. A pestvidéki törvényszék esküdtbírósa ma tárgyalta *Hrankó* Mihálynak ezt az erős felindulásban elkövetett szándékos emberölési bűnyűjét *Rónay* Kamill táblai bíró elnöklété alatt. A törvényszék szavazóbirái voltak *Verebélyi* Ignác táblai és *Sz. Kiss* Gyula törvényszéki bírák. A vádlat dr. *Várady* Sándor alügyész képviselte, vádlottat *Steiner* Béla dr. ügyvéd védte. Az esküdtszék rendes tagjai voltak *Wattay* Gusztáv dr. *Döményi* Dávid, *Almágy* József, *Schwarcz* Jakab, *Tuchmann* Lipót, *Borsik* Pál, *Gerő* Zsigmond, *Fuchs* Armin, *Réthy* János, *Gönczi* Mihály, *Steiner* Alajos, *Sárkány* László, pótesküdtök voltak *Romay* Arpád és *Bencsik* János.

A tárgyaláson úgy a vádlott, valamint a kihallgatott tanuk megerősítették a tényállást. Vallomásukban eltérés csak arra nézve volt, mikor szurta le *Fekete* a vádlott? Akkor-e mikor az a villanyéllal megütötte, vagy pedig midőn futni kezdett?

Délig véget ért a tanuk s az orvos szakértők meghallgatása s a vád- és védelem kérdéseinek felolvasása után az esküdtök visszavonultak s rövid tanácskozás után bűnösnek mondták *Hrankót* a szándékos emberölésben, mire a bíróság két és félelvi fegyházra ítélte őt.

A KÖZÖNSEG KÖRÉBŐL.*

A m. kir. postaigazgatóság figyelmébe!

A b. lapjának tegnapi számában megjelent, levelekről és levelezőlapokról szóló cikkre vonatkozólag bátorkodom a m. kir. postaigazgatóságnak a következő javaslatot tenni: Tessék minden hivatalban és üzletben, ahol levélbélyeget elárusítanak, szembetűnő helyen egy nyomtatványt elhelyezni, mely egyszerű, olvasásban nem jártas vagy öreg szemmel is könnyen olvasható betűkkel és számokkal kimutatja, hogy az elküldendő levél vagy képes levelező-lapra milyen bélyeg ragasztandó.

A fentemlített nyomtatványok kiállítása ugyan költséget okozna, de mindenestre sokkal többet jövedelmezne a m. kir. postának, elhárítván az eddig előfordult tévedéseket.

Aradon, 1900. szeptember hó 20-án.

Molnár Sarolta.

NAPIREND.

Szeptember 22. Szombat. Róm. kath. naptár: VIII. Tamás. — Protestáns naptár: VIII. Tamás. — Izraelita naptár: Sabbat, Niczaviml. — Görög-keleti naptár (szeptember 9.): Joákim. — A nap kél 5 óra 31 perczkor, nyugszik 5 óra 41 perczkor. — A hold kél 4 óra 10 perczkor, nyugszik 4 óra 43 perczkor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 768.7 milliméter, délután 2 órakor 767.8 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 16.7, délután 2 órakor C° + 21.6. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DN. 4, délután 2 órakor N. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor többnyire borult, délután 2 órakor félborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg.

Szabadságharozli emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Erekléy-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Szeptember 23. Az aradi polgári öngyelző-egylet mint szövetséget közgyűlése délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor. — Kúvini hegyközség közgyűlése délelőtt 9 órakor. — Hangversenyvel egybekötött táncvigalom G. orokon. — Magyarát hegyközség közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Világos hegyközség közgyűlése délután 3 órakor.

Szeptember 29. Az 1900. évben besorozottak egyrészenek táncvigalma (Városliget.)

Október 6. A vértanúk emlékezete.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 21.

A száraz időjárást ma egy kis eső tette kellemesebbé, mely a szőlőre igen jó hatással van, csak kár, hogy oly kevés volt.

A szántáshoz szintén igen kívánatos volna 2—3 napos esőzés.

Az üzletben megindult a kedv. Külföldi magasabb jegyzésekre nálunk is jó vételkedvre találunk, míg a kínálat mérsékelt. Ma a búzát 5—10 fillérrel jobban fizették, többi gabnanevek változatlanok.

Mintegy 3000 métermázsa buza és kisebb mennyiségű egyéb gabnanevek hozattak be.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súly egységet véve alapszámításnak, korona értékben:

- I-ső minőségű buza 6.50—6.60.
- Közép minőségű buza 6.30—6.40.
- Csöves tengeri (dupla mázsa) 4.40—4.50.
- O-tengeri névleges jegyzés 5.90.
- Uj-rozs névleges jegyzés 5.80—5.85.
- Uj-árpa névleges jegyzés 5.40—5.50.
- Uj-zab névleges jegyzés 4.40—4.50.
- Az irányzat kellemesebb.

Vásári jelentés.

— Aradon, 1900. szept. 21-én tartott heti állatvásárról. —

Nagyobb felhajtás mellett a vásár igen élénken folyt le, ugy a kereslet, mint a kínálat nagy vételkedv, különösen szarvasmarhákban élénk.

Felhajtatott 245 drb szarvasmarha és borju, 125 drb juh, 225 drb ló.

Sertésvásár az uralgó sertésvész miatt nem tartatott.

Arak a következők:

Szarvasmarha vásár: Szarvasmarha levágásra elsőrendű párja 560—640 koronáig. Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 340—480 koronáig. Szarvasmarha hizlalási célra 600—680 koronáig. Igásőkör párja 510—640 koronáig. Fejőstehén kis borjas 120—290 koronáig. Szoposborju levágásra darabja 16—44 koronáig. — Rugottborju drbja 40—120 koronáig. Juh párja 20—28 koronáig. — Bárány párja — koronáig — fillérig. Tehén levágásra — koronáig.

Lóvásár: Remondáló darabja 570 korona. Hintósló párja — koronáig. — Igásló elsőrendű párja 480—520 koronáig. Igásló másodrendű párja 280—360 koronáig. Parasztló párja 240—300 koronáig. — Rossz ló (levágásra) drbja — koronáig. Elcsigázott ló drbja — koronáig. — Kincstari mustra ló drbja — koronáig.

Sertésvásár: Hizott sertés klgrja — fillérig. — Félhizott sertés klgrja — fillérig. — Süldősertés párja — koronáig. — Pecsényemalacz drbja — fillérig. — Fiaskocza drbja — koronáig. Paraszthizlalású sertés — koronáig. Három hónapos malacz párja — koronáig. — Sertésvásár sertésvész miatt nem tartatott.

Baromfi vásár: Hizottliba párja 10—12— koronáig. Soványliba párja 2.60—3.20 fillérig. Fiatalliba párja — koronáig. — Kappan párja 3.20—4— fillérig. — Idei csirke sütni való párja 1.60—2.40 fillérig. Idei csirke rántani való párja 80—1.20 fillérig. Gyöngycsirke párja — koronáig. — Rucza párja idei 2.40—3.40 fillérig. Pulyka párja 8.—10.— koronáig. Tojás — drb — fillér.

Halpiacz: Eleven hal klgrja 2 kor. — fillérig. Vágott hal klgrja 1.60 fillérig. — Jegelt halak klgrja 1—1.20 fillérig. Apróhalak klgrja 48—60 fillérig. Kecsege klgrja — fillérig.

A hetipiacz 10 és fél órakor kezdett oszolni.

— **Tejgazdasági munkások.** Az állami tejgazdasági munkásokat képző iskolákban Munkácson és Gödöllőn október hó 1-én 12 hónapra terjedő újabb tanfolyamok fognak megnyitni, melyekre ép, erős testalkattal bíró, legalább 18 évet betöltött munkásifjak vétetnek fel. A tanulók a tanfolyam tartama alatt teljes ellátásban és 10 kor. havi bérben részesülnek. Félvételtől való folyamodványok október hó 1-ig a munkácsai uradalom, illetőleg a gödöllői koronauradalom igazgatóságához küldendők be. Ajánlatos volna, hogy a gazdaság ezen iskolákra

jóvalvaló cselédjeit elküldje, hol minden anyagi megterhelhetés nélkül szakértő tehenesekké és tejgazdasági munkásokká képeztetnek ki. Deczember 1-én megnyilik a nagyszécsenyi tejszövetkezetnél létesített állami tejgazdasági munkásnőket képző iskolának egy évre terjedő tanfolyama. Az idevaló felvételt, kifogástalan előéletű és legább 16 évet betöltött nők pályázhatnak, kik teljes ellátásban (esetleg e helyett 30 kor. ellátási díjban és 8 kor. havi bérben részesülnek. Az ez iskolára való felvételt a kérvények keresztlevél, iskolai és erkölcsi bizonyítványokkal felszerelve a nagy szécsenyi tejszövetkezet igazgatóságához intézendők november hó 1-ig.

Ezen iskolák jelen tanfolyamait végző tejgazdasági munkások illetőleg munkásnők elhelyezése ügyében a fentnevezett uradalmak igazgatóságai, illetőleg a nagy szécsenyi tejszövetkezet igazgatósága keresendők meg.

— **Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1900. szept. 1-től 15-ig.** Személyszállítás 1900. szept. 1-től 15-ig 26774 személy, bevétel 5007 korona 50 fillér, 1899. szept. 1-től 15-ig 28540 személy, bevétel 5454 korona 10 fillér, 1900. jan. 1-től szept. 15-ig 363581 személy, bevétel 69857 korona 70 fillér, 1899. jan. 1-től szept. 15-ig 373046 személy, bevétel 71539 korona 70 fillér. Teherszállítás 1900. szept. 1-től 15-ig 1451930 klg., bevétel 1599 korona 42 fillér, 1899. szept. 1-től 15-ig 1629020 klg., bevétel 1798 korona 08 fillér, 1900. január 1-től szept. 15-ig 18672450 kilogramm, bevétel 20314 korona 08 fillér, 1899. január 1-től szept. 15-ig 24358540 klg., bevétel 24592 kor. 76 fillér.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 21.

Déltőzsde. Buzakínálat kielégítő, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 35,000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanemű változatlan, rozs bágyadtabb. Időjárás borús.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.58—7.60
Buza 1901. áprilisra	8.01—8.05
Rozs októberre	7.13—7.14
Rozs 1901. áprilisra	7.43—7.44
Zab októberre	5.20—5.22
Zab 1901. áprilisra	5.50—5.52
Tengeri szeptemberre	6.50—6.60
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	4.97—4.98
Repce szeptemberre	—

Zárul 4 órakor:

Buza októberre	7.62—7.63
Buza 1901. áprilisra	8.06—8.07
Rozs októberre	7.15—7.16
Rozs 1901. áprilisra	7.47—7.48
Zab októberre	5.22—5.23
Zab 1901. áprilisra	5.52—5.53
Tengeri szeptemberre	6.60—6.65
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	4.97—4.98
Repce szeptemberre	—

Zárul 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény	658.50
Magyar hitelrészvény	672.50
Leszámitolóbank részvény	445.—
Rima-Murányi vasmű részvény	532.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut	600.—
Városi villamos vasut részvény	290.—

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 21. —

Mai jegyzéseink: Készártú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter % belevéte 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsanként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 21. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 97—98 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 96—97 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 98—99 fillérig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak súly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm súlyra fillérekben értendők. Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) súlyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) súlya vétetik irányadónak.

Sertésletszám. Szeptember 18-án volt készlet 39928 darab, szeptember 19-én főlhajtott 524 darab, szeptember 19-én elszállított 415 darab, szeptember 20-án maradt készletben 39 37 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. szeptember 21.

Magyar aranyárjádék 4%	95.70
Magyar koronárjádék 4%	90.80
Magyar arany 4 1/2%	100.—
Magyar ezüst 4 1/2%	99.60
Magyar keleti vasut	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	90.—
Magyar italmegváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyerménysorsjegy kölcsön	182.75
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	142.—
Osztrák papírjádék	97.10
Osztrák járadék ezüst	96.85
Osztrák járadék arany	96.85
Koronárjádék	97.16
1860-iki államsorsjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1705.—
Magyar hitelbank részvény	672.—
Osztrák hitelintézet részvény	657.25
Osztrák-magyar államvasut	670.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.32
Német birodalmi márka	118.35
London	242.25
Paris	96.—

C S A R N O K.

Iványi Ödön.

Írta: László Béla.

I.

Aradi újságíróskodása alatt történt.

A vendéglő bohéme-asztalánál gyakorta heves polemikák fejlődtek ki a legkülönbözőbb politikai, társadalmi és irodalmi események fölött. A fiatalos szenvedély valóságos lázongásai voltak ezek az éles viták, a forrongó meggyőződések e tüzes csapongásai. Mikor az ellentétek delezőpontjukra hágtak, Iványi — ki mindaddig hallgatagon, komolyan, vállalai közö huzott fejfel ült, maga elé mélyedt, merengő tekintettel — megszólalt, méltatlankodva:

— Miért nem hagyjátok az embert enni?

Barátai elhallgattak. Érezték, hogy a vita elsekélyesedett, s Iványi, kit mindannyia tisztelt, a kiről tudták, hogy az üres szalmacséplés ellensége, ezzel az egy gunyos, kicsinylő kifakadásával lecsillapította őket. Ez volt egyszermind Iványi egyéni módszere is, az, amelylyel fölénybe került, a melylyel megnyugtatót, s a melynek révén a legvidékiesebb izü polemikából is tisztán, minden salaktól menten került ki. Másra terelte át a dolgot, rögtön elodátette az eszmecserét, mihelyt az posványosodásnak indult. Ezekben izlése, tapintata s természetének nőies finomsága, ez a valóságos *mósa-érzékenység* nyilatkozott meg.

Mert Iványi, az ember, két, látszólag ellentétes jellemvonással bírt.

Mint író az őszinte szokimondás, a föltétlen vélemény-nyilvánítás, a kategorikus imperativus híve volt.

Az elvek, meggyőződések és tettek embere volt ő, a föltétlen jogszerűség, az európai színvonalu állam, a tiszta szabadelvűség, a nemzeti kultúra, az állameszmének hódoló nemzetiség ragyogó ideálját ébren álmódó. A novellista az élet való képeit gyűjtötte egybe, melyek nem voltak ugyan álmainak visszatükrözései, de a realitással való foglalkozás közben megösmerte és meg is értette őket. Tudta, hogy mi az élet? Tudta, hogy mi a nyomor, mi a küzdelem, mi az ábránd, mi a megalkuvás, mi a szerelem, mi a földön elérhető? Ezeket hüen, ugy, a hogy elibé akadtak, kérlelhetetlen, kegyetlen kellett durva igazsággal, soha meg nem rettenő őszinteséggel, gátat nem ösmerő becsületességgel, tehetségét soha áruba nem bocsájtó, ideáljait soha fel nem áldozó tisztaságérzettel rajzolta, elemezte, festette. — pepecselő, aprólékos, rajongó gonddal.

Es ez a római ijjas hallgatag, csöndes, álmódzó mimosa szív volt, annyi illuzióval, hogy nem tudta őket végkép elveszejteni. A sors, mely kegyetlen, lucziferi kacajjal egyre csak paskolta, nem tudta megtörni s életkedvét, álmait és ábrándjait meggyűlöltetni vele; megőrizte azokat utolsó lehelletéig csodás tisztaságukban.

Onzés nélküli, mocsoktalan, rajongó szeretete az embernek! Ez a kivételes nagy érzés, melynek magaslatára csak kivételes emberek emelkednek, áthatotta Iványi egész gondolkodását. Minden sorából, minden mozdulatából, szeméinek csillogásából, keze fogásának meleg egyszerűségéből, szavainak zenéjéből ez a jószág, ez az apai tisztaság áradt ki, meleg, intenzív áramokban, magához lánczolva első találkozásra, barátot nyerve első szavára! Es ez a kivételes nagy érzések közt élő ember, ez a fényes álmokat álmódó szív megremegett, megrezent a legelső durva érintésére a külső világnak. Aztán — mint fájdalmában gyöngyöket izzadó kagyló — sebzett szíve keserveit papírra vetette, kesernyét, metsző, kegyetlen humorral, a gyűlöletből táplálkozó szatira élességével, fájdalomba borult, szelíd, bánatos buba merült tekintettel. Zokogott magában, a mig harcolt, de kegyetlen, erős, kérlelhetetlen szigorral harcolt, bátor vad, kinzó fájdalmakat szenvedett.

Álmait, ideáljait küzdött, a küzdelemben élt és a küzdelemért akart élni.

Ezek a küzdelmek inkább csak a szív küzdelmei voltak, semmint hatalmas, ország-raszoló kalandok. Ki sejtette, hogy ez a hallgatag, magános, félreeső utakat járó ember, a ki környezetében kínai fallal vonta magát körül, benn a lelkében nagy és heves élettragédiákat élt vala át? Olvassátok figyelmesen műveit, a néma nagy csatáknak halálordítása hangzik ki azokból! Ki képzelte, hogy ez a vidéki csak a napnak élő, egyszerű újságíró: minő nagy és hatalmas álomképek világában élt? Olvassátok figyelmesen műveit, s tudásának tágas köre, értelmének ereje, ideáljainak gazdagsága, álomképeinek csodás bűbája ragyog ki felétek! Nem élt át érdekes kalandokat, csak jelentős fejlődési fokokat.

Hogy pedig fejlődése ilyen irányt vett, hogy a lelke asszonyiasan érzékeny s önmagába mélyedő — *betegségének* tudható be.

Lelkén eluralkodott a gyöngédség, a mimosa érzés: mindaz, a mi a nők kedélyét kiválóan megkülönbözteti a férfi kedélyétől, az a finomság, az benyomásokra könnyen hajlás, a szenvedélyek helyett az indulatok, a hullámzó, álomszerű, el-elesikamló hangulatok. Az értelem helyét adott a magába vonuló, önmagával foglalkozó intellektuális érzésnek, a betegszoba egyenes, kikerülhetetlen hatásának.

De nevelése, ifjúságának és legénykorának sajátos körülményei is táplálták ezt.

Igen rövid ideig sütkérezhetett az anyai szeretet meleg verőfényében. Gyermekéveihez borús emlékek fűződnek a kenyérgond, a nélkülözés, anyja zokogása, panaszok és sóhajok. Aztán bekerült a Szent József-intézetbe. Ismét borús évek, melyek a magára hagyott gyermekben kedélye mimosaszerűségét még jobban fokozták. Ezekről az évekről maga Iványi keserű gunynyal emlékezik meg: „Az intézet kökoczkás, rideg folyosóival, sirtolt némaságu hálótermeivel, sivar tanszobáival, álomriasztó, hajnali csengetéseivel, lélektelen kaszárnya szigorával úgy él emlékemben, mint egy rossz, nehéz álom. Száz fogolytársam volt. Mindnyáján éheztek a kenyeret, az alvást és a szabadságot...”

Bizony a szürke egyenruha, a százgalléru köpenyeg: a csóka, az anyai csóknak és az anyai szív melegének hiánya nem formálhat bátor föllépésű, öntudatos, szabadszóló, nyílt homloku ifjút. Szegény gyermek! Anyád az imák és emlékek áldozata lett. Fehérbe öltözött, gyertyafény mellett, litániákat mormogva, lilium illatától elkábultan, itt hagyott és te magadra maradtál, most már végképpen!

A magára hagyottság rákényszeríti az embert a küzdelemre, a rut, nehéz, durva küzdelemre. Nevelősködött, majd rálépett arra a pályára, melynek hőse és mátyrja: újságíró lett Riskó Bihar-jánál. Újságíró is maradt mindvégig. Nagyváradon, Budapestben, Aradon, és végül ismét Nagyváradon.

A szerkesztőség lázas atmoszférája lett

életelme. A csöndes, szótlán gyermekifjúból ideálokért küzdő fé.fiu fejlődött, de egyéniségét ifjúkori hatások, családi emlékek megtartották érzékeny, lágynak. A „bagolyból sas vagy barázdabillegelő volt válandó. Azt hiszem — írja ő maga — olyan valamivé lettem, a melyben mindkettőből van valami.”

Hogy azonban e két jellemvonást az élet nem fonta-forrasztotta együvé, főképp betegségének tulajdonítható.

Meglett férfikorában, egy pohár hideg sör-től kapta baltüdeje csucsába a katarust, s évek hosszú során át ennek a kinzó, kegyetlen, gyilkos betegségnek a nyugodalmatlan szenvedője, majd mátyrja lón. A természetől fogva lágy kedélyű emberben a hosszas szenvedés nőies finomságérzetet fejlesztett ki, idealizmusát és optimizmusát megerősítette, rajongását, életkedvét fokozta, a művészetet és annak magas céljait megszerette vele, s bár kedélyének és hangulatainak árnyaszerűséget kölcsönzött, de emberösmeretét, filozofiaját és művészetét nagyban táplálta és nevelte.

Érezte hogy lelkében csodás, bűbajos világot rejteget, hogy mondani valója számos, hogy céljai fenkölték, s reménysegei, vágyakozása, az élethez való erős ragaszkodása, betegsége legváltóságosabb pillanataiban is, ébren, tisztán, tudatosan alakultak ki. Nagyon szenvedett! A láz hideg verejtéket gyöngyözött ki égő homlokán, höhögés rohamai fájó mellszurásokkal. Kinos vérhányásokkal társultak. De azért szerette az életet s gyűlölte a halált. „A halál gondolatával nem szeretett foglalkozni. Nem hitt a megsemmisülés komor költészetében. Előtte a halál — írja — nem misztikusnak, de iszonyúnak, visszatetszőnek és rondának tűnt fel. Nem annyira lelki félelmet, mint inkább fizikai utálatot érzett a meghalás iránt. Megborzadt, ha a halottmosdatók piszkos spongyájára, a férgekre s a rothadásra gondolt.” És rajongott az életért. ezért a „jóért, mely jó marad akkor is, ha visszaélünk vele”. S bár utálta a halált, félt is tőle. Egy belső hang egyre azt sugta feléje, hogy nem menekül. Mikor Arcoból látszólag gyógyultan tért vissza, egyre csak vele foglalkozott.

Nem tudni, szeretett-e valamikor? Csak sejtjük írásából és szavaiból, hogy lelkében egy eltitkolt tragédiát élt át. Ki volt az a nő, ki „lebukott arczczal a földre, ki volt az a porbasülyedt tiszta homlok, akin a tömeg kegyetlenül átgázolt?” Pedig Iványi rajongott a házasság élet tiszta poézisáért! Bátyjához 1884-ben így ír: „Ma van nevemnapja, holnapután születésnapom, harmincz éves vagyok; ugy ünnepelem e napot, mint aglegénységem első napját. A további évek kapujára Dante alvilágának firmája van felírva: *Lasciate ogni speranza! Nos hát én lemondtam minden reményről.* Vajjon miért? ... Mennyi igaz érzés tör át azon a szarkasztikus levelen is, melyet ez ügyben barátjához, a tragikus végű Kálmán Józsefhez írt Aradról, még 1885-ben.

— Boldog ember vagy, szólt Szatmári Mór barátjához, mert családod van. Lásd, nekem nincsen senkim.

— Hát miért nem házasodol meg?

— Nem lehet, nem tehetem. Még mindig félek a haláltól.

Félt a haláltól, de ragaszkodott az élethez, utolsó pillanatáig. Halálos ágyán is a gyógyulás reményeivel foglalkozott. Arcóra gondolt folyton:

„A doktor biztat, hogy még e hóban ugy megcsősödöm, hogy pakolhatok.”

„Jövő héten talán már elmehetek Arcóba. Egyszer már visszaadta Arco az életerőmet, a munkakedvetem. Most is bizom benne.”

Ezek voltak utolsó szavai; utolsó szavai is az élet dicséretének szentelvék. De az élet galádul, hűtlenül elhagyta, s ő vesztett harcosként, arczczal a földnek fordulva, várta a halál rideg kegyelemdőfését.

— Elvégeztetett!

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 21. —

Fehér Kereszt szálloda. Pollák Armin utazó Budapest. — Klug József utazó Budapest. — Orcner Miksa utazó Bécs. — Dr. Reller Sándor ügyvéd Bécs. — Hauser Ignátz kereskedő Budapest. —

Szilágyi Gyula mérnök Budapest. — Lichnstein Sándor utazó Budapest. — Mokri Anna postafőnöknő Budapest. — Révész Sándor utazó Budapest. — Kühler Károly utazó Bécs. — Deutsch Ignátz utazó Budapest. — Lazar Arpad képviselő Dobsa. — Szabó Alfréd tanár Vasárhely. — Fűchzl József kereskedő Nagyvárad. — Schwarz Mór utazó Brunn. — Pósa Lajos költő Budapest. — Wodminski Károly ékszerész Budapest. — Wollinger Károly birtokos Szent-Keresztur. — Méhaleacu I. alezredes hadbíró Temesvár. — Br. Plinzer ezredes Temesvár. — Salamon Gotfrid utazó Berlin. — Grünhut Károly utazó Bécs.

Központi Szálloda. Mlier J. bankár London. — Maderspach Béla birtokos Petrozsény. — Nánásy Géza kárbeszlő Budapest. — Hellman Adolf utazó Budapest. — Benck Ferencz titkár Szeged — Ottlik Péter előadó Jozvin. — Ottlik Géza felügyelő Brassó. — Kaplin Pál gazdász B.-Csaba. — Wurtitsch Károly utazó Grätz. — Wlinelt Károly utazó Bécs. — Obitz Jánosné és leánya Facset.

Vass Szálloda. Vajda Béla utazó Budapest. — Glück József borkereskedő Budapest. — Krammer József utazó Budapest. — Kohn József utazó Budapest. — Ulrich Albert utazó Berlin. — Odelberger Frigyes utazó Bécs. — Stern Miska utazó Budapest. — Schwartz Albert utazó Budapest. — Strasser Lajos fakeskedő Dulceale. — Veig Adolf utazó Bécs. — Montag Adolf utazó Bécs. — Vinter Arnold utazó Bécs. — Szabó Lajos utazó Budapest. — Mayer József utazó Bécs. — Fuchs Vilmos utazó Bécs. — Kornits Bosco utazó Budapest. — Auflich Lajos utazó Bécs. — Gabriel Karyel utazó Bécs. — Vajda Zoltán utazó Bécs. — Berger József utazó Bécs. — Iritz Mór utazó Bécs. — Vecsey Lipót utazó Bécs. — Bencsek Viktor utazó Bécs. — Novák Rudolf utazó Bécs.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnág este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6:20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat d. u.	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

NYILTTÉR.*

Bortöltéshez kiválóan alkalmas
új és használt

szeszese hordók
többrendbeli hintók,
tűzmentes pénzszekevények
és egyéb irodai berendezés,

továbbá

egy beltelkes ház
bolthelyiséggel és magtárral

Uj-Aradon a főtéren, jutányos áron eladók.

Bővebbet az „Első aradi gyártelep részvénytársaság fölszámolás alatt” cég gyári irodájában Sága, pécskai-ut 13—14.

A legnagyobb vidéki napilap most az

ARADI KÖZLÖNY

Tökéletesen pótol minden fővárosi lapot. Arad-, Csanád-, Békés-, Temes-,
Torontál- és Hunyad-megyékben már

a kora reggeli órákban

== hirül viszi mindazt, amit a budapesti lapokból csak délután olvashat e vidék közönsége. ==

Az ARADI KÖZLÖNY

megjelenik naponta **12-14** oldalon, vasárnap **24** oldalon.

Előfizetők kedvezményei:

Minden újonnan belépő negyedéves előfizető ingyen és bérmentve kapja meg **Petőfi Sándor** összes költeményeit diszkötésben. (Mig a készlet tart.)

Minden előfizető értékes és diszes könyvajándékot kap karácsony napjára.

Minden előfizető ingyen kapja vasárnaponként az „**Ország Világ**“ című képes hetilapot, ha kezelési és postaköltség fejében negyedévenként 75 krt beküld az Aradi Közlöny kiadóhivatalának.

Gyűjtők kedvezményei:

Aki az Aradi Közlönynek 1 negyedéves előfizetőt szerez: ingyen és bérmentve kapja meg **Muray Károly** pompás adomagyűjteményét.

Aki az Aradi Közlönynek 3 előfizetőt gyűjt: ingyen és bérmentve kapja meg **Bartók Lajos** „**Téli Regék**“ című diszművét, melynek bolti ára 30 korona.

Aki az Aradi Közlönynek 5 előfizetőt gyűjt: ingyen és bérmentve kapja meg **Mikszáth Kálmán** „**Jó palóczok**“ című nagyszerű diszmunkáját, melynek bolti ára 50 korona.

Október elsején belépő negyedéves előfizetőknek, ha az előfizetési összeget szeptemberben beküldik: a lap a beküldés napjától októberig ingyen jár.

Beküldött czimekre tiz napig küld mutatványszámokat

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

KASSOWITZ FÜLÖP

férfi-, fiu- és
gyermek-ruha
≡raktára≡

ARADON, Andrassy-tér 9., a Minorita-templommal szemben.

Mérték utáni megrendelések pontosan és izléselesen eszközöltetnek.

Hordó eladás.

50 darab jó karban levő
szállítási és félhordó,
melyek nagyobb része szállítási
pálinka hordó
jutányos áron eladó

özv. Wolheim Lipótnénál,
Berzova, Aradmegye. 2739

A magyar és német levelezésben
teljesen jártas ügyes

könyvvezető

azonnal

alkalmazást talál

Németh és Klein cégnél 2741

Lugoson.

PÉNZ-

kölcsönt személyhitel gyanánt kaphatnak katonatisztek, városi s államhivatalnokok, továbbá biztos évi jövedelemmel bíró hitelképes egyének törvényes kamatláb és feltétlen discretio mellett. Megkeresések intézendők: „Coulans és discretio” Szeged postarést. Anonym és közvetítő ajánlatok figyelembe nem vétetnek. 2738

71103—I/4

Hirdetmény.

a folyó 1900. évben megtartandó erdő-
őri és vadőri szakvizsgák ügyében.

Az erdőőri szakvizsgák folyó évi október 22-én és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, M. Szigeten, Debreczenben, Kolozsváron, Székely-Udvárhelyen, Brassóban, Nagyszébenben, Temesváron, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsváron a vármegye székházában délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartani.

Felhivatnak mindazok, akik az erdőőri szakvizsgát vagy a vadőri vizsgát letenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat a vizsgák székhelyére nézve illetékes híradófelügyelőhöz folyó évi október 10-ig nyújtsák be.

Budapest, 1900. szeptember 5-én
M. kir. Földművelésügy Minister.

3107—1900. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségénél egy 2000 korona évi fizetéssel és 400 korona lakbér illetményvel javadalmazott iktatói állás üresedésbe jövén, felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, s az 1883. évi I-t. cz. 19 szakszában meghatározott minősítéssel bírnak, hogy pályázati kérvényüket hozzám folyó évi október hó 8-ig benyújtsák.

Aradon, 1900. évi szeptember hó 18-án.

Salacz.

kir. tan. polgármester.

A jegyzői teendőkből

teljesen jártas és józan magaviseletű állandó segédet

keresek.

Fő feltétel vasszorgalom és megbízhatóság.

Javadalmazása havi 30 korona készpénzfizetés. Mellékjövedelmet havonta átlag 20 koronát biztosítok.

Ezenkívül teljes ellátás, lakás és kiszolgálás.

Ha az alkalmazandó bevál. 1901. évi jan. 1-től a mellékjövedelem meghagyásával fizetését havi 50 koronára emelem fel.

Az állás 1900. évi okt. 1-én foglalandó el.

Buttyin, 1900. szept. 20.

Kiurszky Iván,
jegyző.

2736



Önkényes árverés.

A felszámolás alatt álló Országos szőlőoltványtelep r. t. tulajdonát képező Paulis-Baraczkán fekvő:

12 cat. hold 791 □-öl nagyságu szőlő ez év szeptember hó 23-án d. e. 10 órakor a paulisi község házában önkényes árverés útján el fog adatni.

A feltüntetett területből 4 cat. hold a legfinomabb csemege fajokkal (160 faj) van 3 év óta betelepítve, 1 hold pedig még teljesen jó karban lévő európai régi szőlő, a többi terület parlag.

Árverési feltételek:

Kikiáltási ár 16000 korona, mely összegnek 10⁰/o-a vagyis 1600 korona az árveréskor készpénzben leteendő. A szőlő a kikiáltási áron alul nem fog eladatni. Vevő köteles a bánompénzt 8 nap alatt a vételár 1/4 részére kiegészíteni a többi 3/4 rész pedig 1901. évtől kezdve 5% kamattal 3 év alatt egyenlő részletekben, minden év november hó 1-én fizetendő. Az átiratás a vételár teljes lefizetése után fog eszközöltetni.

Bővebb felvilágosítással szolgál Baraczkán az állami szőlőtelepnél Kovács Ferencz intéző ur és Aradon.

Az országos szőlőoltványtelep r. t.
felszámoló bizottsága,

2701

(Csanádi patota.)

!! Gazdák és állattenyésztők

megegyeznek abban, hogy Magyarországon az állattenyésztés hanyatlott. Ennek oka kétségtelenül az utóbbi időben elharapódzott állatbetegségekben keresendő. E tekintetben

kiszámíthatlan jelentősége van Somogyi Géza találmányának az

„állatok emésztését elősegítő por“-nak,

a mely fokozza az állatok ellentálló képességét

mindenféle betegségek ellen és elősegíti a hizást.

Somogyi-
féle állat-
táppor. †

A 13.652. számú szabadalmazott D. 46. sz. Iparengedélyvel ellátott Somogyi Géza-féle állatok emésztését elősegítő por 56.086. és 36775. számú törvényes védjeggyel bírt és a hivatalos vegyelmezésen kívül első rendű gazdaságok, állatorvosok, gazdasági iskolák, egész község által kipróbálva van. akik írják, hogy nemcsak sertéseknél, de mindféle állatnál feltűnő és bámulatos hatása, szóval biztos hatása por: kétszáz ezer ember használja, elismeri és dicséri a por esedős hatását, étvágy, emésztés, hizás szerül is kifejti magát a por használása. Minden háznál nélkülözhetetlen.

Elismerő levelek vannak még huszár és tűzér ezredektől is, kik a lovakkal is óriási eredménnyel alkalmazták, — egy csomag 18 kr., 1/4 kilós doboz 45 kr., 1/2 kilós doboz 90 kr.

Utasítás és elismerő levelek bárhol megnézhetők. —

Vizont eladók nagyobb kedvezményben részesülnek.

Kapható Aradon: Földes Kelemen gyógyszerész urnál, Vojtek és Weisz droguista, Éles Armin, Fejér Gyula, Karácsonyi Antal, Daimel Lajos, Pollák József, Nagy Parkas, Ring Zsigmond, Weisz Dávid, Ferber Lajos urak fűszerkereskedésében és ugy Aradon mint Aradmegyében bármely üzletben. 2341

